Aydınlık

Kuruluş yılı: 1921
Kurucusu: ŞEFİK HÜSNÜ

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

PERŞEMBE 17 TEMMUZ 1980
10 LIRA

İki Dünya Savaşında Alman Genel Kurmayı

YÜKSELEN BİR EMPERYALİSTİN ASKERİ SİYASETİNİN ANATOMİSİ

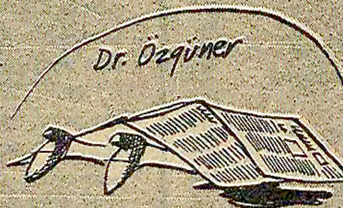
8.SAYFADA

Pervasızlıkları nereden geliyor? Üzerlerine niçin yürünmedi?

Doğanay, Tütengil, Kaftancıoğlu, Özgüner ...Ve şimdi de CHP Milletvekili Köksaloğlu

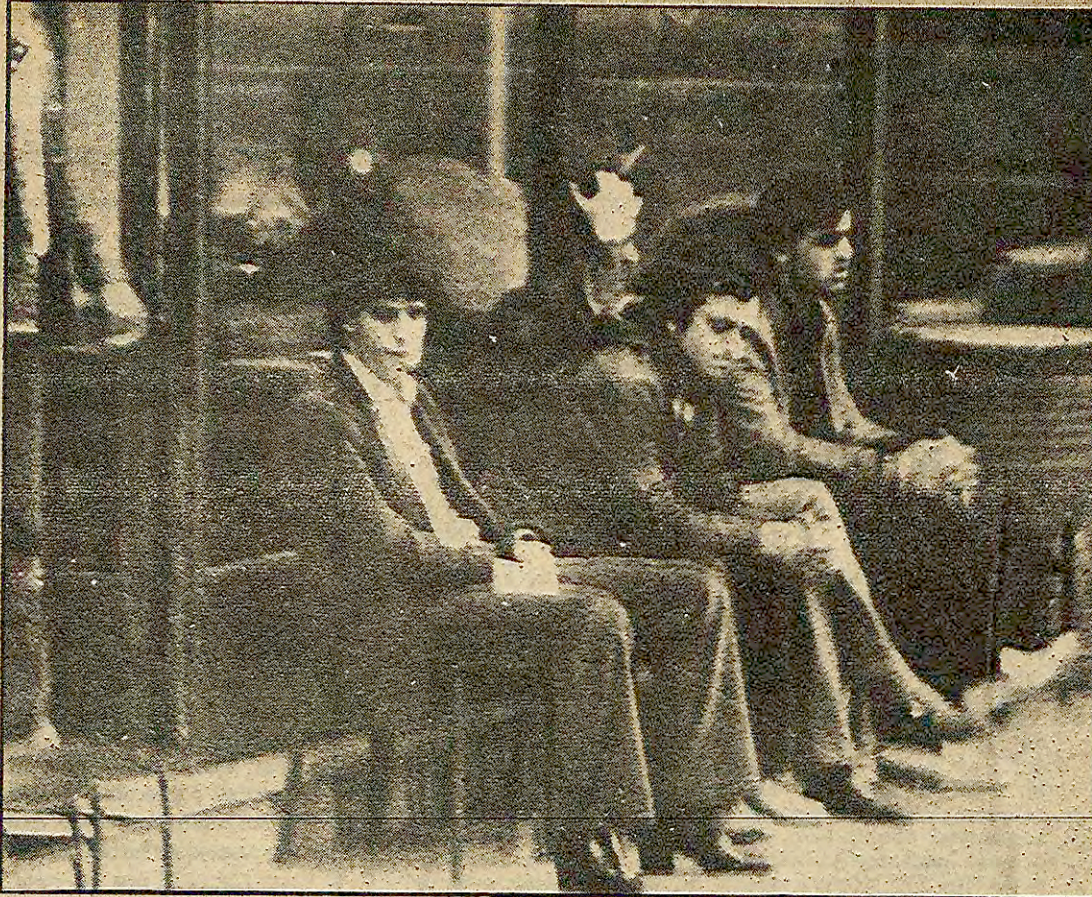
Mecidiyeköy cinayet şebekesine dikkat!

Görgü tanığı anlatıyor

SAAT 17.50-18.00 arasındaydı. Cadde epeyce kalabalıktı. Lastik bayisinin oradan silah sesi geldi. Bir adam kapının hemen yanından içeri doğru ateş ediyordu. Dört el silah sesi duyuldu. Sonra çıktı, adamın elinde büyük bir tabanca vardı. 20-25 yaşlarındaydı. 1.70-1.75 boylarındaydı. Kumral saçlıydı. Teni de kumraldı. Saçlarını Amerikan modası arkaya doğru taramıştı. Saçlarının arka ve yan kısımları kısa, ön kısmı ise kabarıktı. Ayağında beyaz bir pantalon, üzerinde bej bir ceket vardı. Sakin bir şekilde yolun karşısına geçti. Arkasına bile bakmadı. Yolun karşısında yine sakin bir şekilde Çağlayan'a doğru yürüdü. Sonra sola, Bomonti yoluna saptı.

Mecidiyeköy'de MHP'nin işlediği cinayetler

1— Celal Çelik: Töb-Der eski yöneticisi 1979.
2— Recai Keleş: Davadan döndüğü için öldürüldü. 14.5.1979
3— Doğan Erdoğan: Kuştepe Lisesi Müdürü. 15.5.1979
4— İbrahim Uluç: Davadan döndüğü için öldürüldü.
5— Prof. C. Orhan Tütengil
6— Mehmet Günalp
7— Hamza Baicı
8— Lokman Hekim
9— Nurettin Kılıç
10— Kahve taramasında bir yurttaş
11— İETT işçisi. Minibüs taraması sonucu.
12— Likör fabrikası işçisi
13— Çeliktepe Ortaokulu Müdürü
14— CHP'li bir bakkal
15— Haluk Kaşıkçı
16— Nejdet Demir
17— Likör fabrikası işçisi. Minibüs taraması sonucu.
18— Dr. Sevinç Özgüner
19— İGD'li bir genç. Fulya Deresinde cesedi bulundu
20— Mehmet Yalvaç: MSP'li bir bakkal
21— CHP'li bir bakkal
22— Prof. Ümit Doğanay
23— Ümit Kaftancıoğlu

Mecidiyeköy'de güpegündüz silahlı timler dolaşıyor

MHP'nin Mecidiyeköy şebekesi, cinayetin işlendiği MHP Şişli İlçe Teşkilatı çevresinde de zorla Hergün gazetesi satışı yapıyordu. Bu satışlar sırasında da silahlı timleri köşebaşlarını tutuyordu. Mecidiyeköy merkezindeki Hark Sokakta 5 Haziran günkü gazete satışında görevli olan silahlı tim görülüyor.

Köksaloğlu'nu öldüren silah, komandolar tarafından daha önce iki cinayette daha kullanılmış

- Cinayetin işlendiği Abide-i Hürriyet Caddesinde MHP'liler zorla "Hergün" satıyor ve haraç topluyorlar.
- Mecidiyeköy bölgesinde MHP'liler, geceleri askeri üniforma giyerek dolaşıyorlar.
- Köksaloğlu için yarın İstanbul'da devlet cenaze töreni yapılacak.

İSTANBUL (ÖZEL)

ŞİŞLİ'den Levent'e kadar uzanan yöreyi cinayet pilot bölgesi olarak seçen MHP'lilerin son kurbanı CHP İstanbul Milletvekili Abdurrahman Köksaloğlu oldu. Üslenme alanı ve merkez olarak Mecidiyeköy'e yerleşen MHP'li çetenin iki yıl içinde işlediği cinayetler 30'u buldu. Profesör Ümit Doğanay, Profesör Cavit Tütengil Yazar Ümit Kaftancıoğlu, Doktor Sevinç Özgüner gibi seçkin aydınları da öldüren canilerin bu kez de bir milletvekilini hedef almaları dikkatleri bu çete üzerine topluyor. Emniyet Müdürlüğü ve Asayiş Birliğinin de içinde bulunduğu bu bölgede MHP'li şebekenin işlediği cinayetlerin failleri bulunmuyor, olayların üzerine gidilmiyor ve ölümler birbiri peşi sıra geliyor.

BÖLGEDE DURUM

Köşebaşlarında nöbet tutulan, kimlik kontrolü yapılan, "MHP adına vergi topluyoruz" denilerek haraca bağlanan, zorla "Hergün gazetesi" satılan Mecidiyeköy bölgesi, Ferhat Tüysüz gibi tanınmış faşist katillerin yuvalanma yeri Mecidiyeköy'deki faşist merkezin MHP Şişli Gençlik Kolları Başkanı Yunus Meral, Yönetim Kurulu üyeleri Mustafa Fidan ile Yusuf Batmaz, İstanbul Ülkücü Gençlik Derneği Başkanı Recep Öztürk ve MHP Gültepe Lokali Başkanı Murat Yıldırım olduğu biliniyor. Sıkıyönetim Mahkemelerinde yargılanan bu kişilerden Recep Öztürk halen dışarda. Ayrıca, ÜGD Mecidiyeköy lokaline 16 Aralık 1979 tarihinde yapılan bir baskında silahlarla yakalanan 9 kişi serbest bırakılmış durumda. MHP

(Devamı sa.6, sü.6'da)

Cinayete tepkiler

ECEVİT:

«Katiller, parlamenter demokrasiyi tahribe yöneldiklerini kesin biçimde açığa vurdular»

- CHP Gençlik Kolları: "Köksaloğlu'na kurşun sıktıran MHP'dir"
- Karakaş: "TBMM, tarihinde ilk kez kurban verdi."

ANKARA (ÖZEL)

CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit, CHP İstanbul Milletvekili Abdurrahman Köksaloğlu'nun öldürülmesiyle ilgili olarak, "Katiller, parlamenter demokrasiyi tahrike yöneldiklerini kesin biçimde açığa vurmuş bulunmaktadırlar" dedi.

Ecevit, Abdurrahman Köksaloğlu'nun öldürülmesinden sonra İstanbul İl Başkanı Fikret Gündoğan'a gönderdiği başsağlığı mesajında şöyle dedi:

"Cumhuriyeti ve Türk demokrasisini yıkma çabaları önünde CHP'yi en büyük engel olarak görenler, bir süredir

(Devamı sa. 6 sü. 3'de)

PERİNÇEK:

«Samimiyetsiz üzüntü gösterileri artık vicdanlarda isyan duygusu yaratmaktadır»

- "Demirel'in İçişleri Bakanı, bu cinayetleri işleyen Türkeş'in komandolarını daha iki gün önce "devletin destekçisi" ilan etmiştir.
- MHP'lileri devletin köşebaşlarına yerleştiren bir hükümetin cinayetlerden şikayet etmeye bile hakkı yoktur.

İSTANBUL(ÖZEL)

TİKP Genel Başkanı Doğu Perinçek, CHP İstanbul Milletvekili Abdurrahman Köksaloğlu'nun katledilmesi ile ilgili olarak basına yaptığı açıklamada "Samimiyetsiz üzüntü gösterileri, artık vicdanlarda isyan duygusu yaratmaktadır" dedi. Perinçek'in açıklaması şöyle:

"İstanbul Milletvekili Abdurrahman Köksaloğlu'nun katledilmesi, sarsıcı bir uyarıdır va gaflet içinde olanlar artık uyanmalıdır. Bu cinayet, doğrudan doğruya ülkemizin geleceğine, barışa, özgürlüğe ve Parlamentoya karşı iş-

(Devamı sa. 6 sü. 4'de)

BAŞYAZI

Devlete Yapılan Son «Destek»

Doğu Perinçek

MHP'li cinayet şebekesi "devleti desteklemeye" devam ediyor. Son destek faaliyeti bir milletvekilinin katledilmesi oldu. İstanbul Milletvekili Köksaloğlu'nun öldürülmesi, MHP'nin bir süreden beri CHP'yi hedef alan çizgide ısrar ettiğini ve hatta terörü bu yönde tırmandırdığını gösteriyor.

MHP, CHP'yi zayıf ve dağınık yakalamıştır ve bu durumdan sonuna kadar yararlanmak kararındadır. Türkeş 1978 ve 1979'da CHP'nin yasal yoldan kendisine yapamadığını şimdi cinayet yöntemleriyle CHP'ye yapmaktadır. CHP o zaman tarihi fırsatı değerlendirerek köşeye sıkışmış olan MHP'den hesap sormaya yönelen bir siyaset izlememiş, suya düşen köpeğe son darbeyi indirmemişti. Köpek daha sonra sudan çıkmış, silkinerek tüylerini kurutmuş kendine gelmiş ve saldırıya geçmiştir. Üstelik

(Devamı sa. 6 sü. 1'de)

Gülcügil: «Konuşmam yanlış yorumlandı»

- "Devlet güvenlik kuvvetlerinin desteğe veya yardıma ihtiyacı yoktur"

ANKARA (GHA)

İÇİŞLERİ Bakanı Mustafa Gülcügil, bir süre önce yaptığı konuşmanın Ecevit tarafından bir bölümünün alınarak değerlendirildiğini belirtti ve Ecevit'in anladığı manada konuşmadığını söyledi.

Güney Haber Ajansı muhabirinin konuya ilişkin sorusunu cevaplandıran İçişleri Bakanı Mustafa Gülcügil, her türlü anarşinin karşısında olduklarını ifade etti ve daha sonra şöyle konuştu.

"Sayın Ecevit benim konuşmamın ancak bir kısmını alıp bir kısmını hıfzetmek suretiyle, kendine göre, kendi kafasındakilere göre tefsir etmiştir. Ben katiyen o manada, onun söylediği manada bir beyanatta bulunmadım.

Benim söylediğim şudur: Tabii

(Devamı sa. 6 sü. 3'de)

YORUM

Peki, Fatsa'daki maskeliler neci oluyor?

GÜLCÜGİL, dün Güney Haber ajansına verdiği demeçle, hücumlara yol açan açıklamasını düzeltme ihtiyacını hissetti. Demirel'in İşişleri Bakanı, bu düzeltmeyi şu sözlerle yapmaktadır: "Diğer bir grubun da anarşiyi çoğalttığını ve her türlü anarşinin karşısında olduğunu, devletin güvenlik kuvvetlerinin desteğe veya yardıma ihtiyacı olmadığını söyledim".

Bir kere bizzat hükümet Başkanı Demirel, bugüne kadar sağcı teröristleri "devletin destekçisi" olarak gördüğünü çeşitli sözlerle ifade etti. Abdi İpekçilerin, Bedri Karafakioğullarının,

(Devamı sa. 6, sü. 1'de)

Sanıklar son sözlerini söylediler, karar 8 Ağustosta

Kahramanmaraş katliamı davası karara kaldı

ADANA(ÖZEL)

KAHRAMANMARAŞ olayları davasında sanıkların son sözlerini söylemeleri ile yargılamanın bütün aşamaları tamamlandı ve karar 8 Ağustos gününe kaldı.

Yargılamaya 4 Haziran 1979 günü Askeri Savcıların hazırladıkları iddianameyi okumalarıyla başlandı. Ve 16 Temmuz 1980 günü sanıkların son sözlerini söylemeleri ile karar aşamasına gelindi.

Yargılama boyunca iddianame okunmasından sonra sanıkların tek tek sorguları yapıldı ve mağdur şahitler ile kamu şahitleri dinlendi. Tarafların soruşturmanın genişletilmesine ilişkin talepleri alındıktan sonra olay yerinde keşifler

(Devamı S. 6 Sü. 5'te)

içten geldiği gibi
NİMET ARZIK

Savlet Aktuğ: Bürokratik enformasyon

Eski Türk basınının niteliklerini sayıyorken, üç nitelik başta gelirmiş:
1) Yabancı etkisinde olması,
2) Bürokrasinin etkisi altında olması,
3) Edebiyata paralel bir dil olayı olması...
İlk iki nitelik zaman zaman hâlâ egemendir. Hele ikincisi.. Resmi makamlar buruntarına iyi kokmayan bir enformasyon için:
– Keşke bize sorsaydı derler, burun kıvırarak, basın ciddi değil...
– Ya siz, mirlerim, pirlerim, monşerlerim... Basının ciddi olması için suda tiritliklerle yetinmesi gerek... öyle değil mi?. Suya sabuna dokunmayan, suda tiritlikler!..
Ve resmi makamlardakilerin çoğuna, basın sözcüsüydü, basın susucusuydu, bir şey sorduğunuzda, hemen bir gizlilik demir perdesi indirirler, trankadak kafanıza... Biliyor musunuz neden?... Sorunlarının özünü bilmediklerinden...(dostum Hayat İlhan gibilerini dediğimin dışında tutuyorum).
Arkadaşlar bana bir vücudu sarsan hastalıktan yakınır gibi Dışişleri Basın Sözcüsü, Büyükelçi Savlet Aktuğ'dan yakındılar, durdular.
Ve ben Savlet'in, bütün Savletlerin öyküsünü sizlere anlatayım ve bütün cumbadan rumbaya trajedisini bir kaç kelimeyle!
İnanmayacaksınız ama bundan bir çeyrek yüzyıl önce, birinci sınıf bir habereiydi Savlet Aktuğ. Kariyerine basın yayında başlamıştır. Bir süre ajansçılığı vardır. Haberi başkalarını atlatıp ilk patlamada ve değerlendirmede önde gidendi. O zaman yirmilikinci baharındaydı. Evliydi. Ufacık ve çok güzel bir kızı vardı: Gülnur. Acaba Gülnur şimdi neredesir ve nasıldır?..
Haşarıydı, beçkindi, şiratliydi. Motoru paslanmamıştı,motoru!
Galatasaraylıda okumuştu, feci bir şiveyle bir kulak paralayıcı Fransızca paralardı. Bir gün telefonda konuşurken duymuştum...
Mütevazi bir çevrede geçmişti çocukluğu kuşkusuz.

Dış işleri

Dışişlerine girdiği günü anımsıyorum. O zaman Dışişleri son derece cafcaflı bir yerdi. Girişinde ayakkaplan okşar gibi parlatan bir boyacı otururdu. Monşerler, monşer adayları son derece snob bir edayla, yapıya girmeden, pabuçlarını parlattırırlardı.
Bu uygarlığın ve incelip incelip kopmanın, uygarlık yolunda son kertesiydi.
Ve Savlet Aktuğ en çok bu Dışişlerinin boyacısı tarafından etkilenmişti. Ve bana şunu söylemişti:
– Dedim ki kendisine, ben buraya girersem benim pabuçlarımı parlatmayacaksın!
Sen öyle diyenden kork. Sonra...

"Yıllar geçti" "Yıllar geçti"

Yanık şarkıda olduğu gibi! Ha unuttum. Çok yakışıklıydı o zamanlar. Şimdi de yakışıklıdır. O hoyrat ifadesi insana hoş bir biçimde çarpar sadece...
Yıllar sonra hariciyeci kariyerinde ona rastladım...
Çağlayangil dostum Dışişleri Bakanıydı. Savlet Aktuğ da Özel Kalem Müdürü...
Bir gün Bakan bizim eve yemeğe gelecekti. Anımsatmak için Dışişlerine vardım. Bakan yoktu.
Bütün haşinliğiyle Savlet Aktuğ beni karşıladı. Buyur etti diyemeyeceğim. Ve bana bir not defterinden tam tekmil verdi.
"Bakanı, şu vesileyle davet etmişsiniz..."
Çağlayangil'in hatırı için:
– Ne vesilesi! l'an, sırf dostluktan demedim...
Papuçlarını boyatmak istemediğini söyleyen genç ibikliyle artık hiç bir ilişkisi kalmamıştı. Esasli ve bürokratik bir monşer olmuştu!
Sonra Bakana olayı ve yediğim söylevi anlattım: Deryadil bir felsefesi vardı: Güldü!
Uzun bir İngiltere faslından sonra; başka fasıllardan da Büyükelçi payesiyle, Ekselans Savlet Aktuğ oldu.
– Merhaba Ekselans...
Arada bir, sık gitmiyorum bir cakcaka davette kadınların yapay ve çirkin olduğu, beylerin sinameki olduğu,ev sahiplerinin kızdadurmaktan ayaklarına kara sular indiği bir davete giderim, yampiri ve haşin bakışına toslarsam, paramparça olmamak için, hemen bakışını kaçırırım...yıldırımla şaka yapılmaz!
Ve, monşerin son basına karşı tutumunu, ben yadırgamıyorum, ama basın yadırgadı, haklı olarak.
Gelin el birliğiyle yinelememesi için şimdillik serçe parmağımızdan ne gelirsoysa yapalım...
– Serçe parmağımızdan ne ya! Fazla örselemeyelim! Bu ne şiddet, ne celal?..
Çok güvendiğim arkadaşlar olmasa, inanmazdım, anlatılanlara!
– Kardeşim, cumbadan rumbaya meselesi, cumbadan, rumbaya!...
Arkadaşlarım için çok üzüldüm ama ister cumba, ister rumba olsun!...

Ata sözleri

Yıllar önce bir atasözleri kitabı hazırlamıştım, Fransızca. Vinyetlerini Turgut Zaim merhum yapmıştı.
Kitapçık şu atasözüyle başlıyordu:
"Halayıktan hanım olan kurnayı deler tasla"
"Dilsizden müezzin olan, minareyi yıkar sesle"...
Ne güzel atasözlerimiz var değil mi?

düşünce dünyası

EKONOMİK DURUM VE MEMURLAR

Barış Olgun

GEREK dünyada ve gerekse Ortadoğu'daki siyasi gelişmeler, bugün ülkemizi de yakından ilgilendirmektedir. Dünyanın işte bu alt-üst oluş şartlarında ülkemizin son yarım yüzyılın sonunda ekonomik bir çıkmaza girmesi ülkemiz ve halkımız adına gerçekten son derece üzücüdür.

Otuz yılı aşkındır izlenen dışa bağımlı yanlış ekonomi-politika yapısı gereği ülkemizi maalesef getirip bu aşamaya sokmuştur. Avrupa ülkelerinden ve diğer güçlerden alınan kredileri, akıllı bir şekilde çoğunluğun çıkarlarını gözeterek, planlanan yatırımlara harcamayan, halka iş sahaları açmayan, mevcut fabrikaları üretici hale getirmeyen, dolayısıyla bir tarım ülkesi olan memleketimizde hiç olmazsa halkı tarım üretimine seferber edemeyen ve sürekli toplumun tüketici bir yapıda kalmasına hizmet eden büyük hatalarla dolu siyasiliğin sonucudur bunlar.

Ülkenin kalkınmasında ve gelişmesinde kullanılması gereken krediler "Borç yiğidin kamçısıdır" (ama nasıl) mantığıyla cömertçe ve hovardaca dağıtılmış üstelik peşpeşe gelen faizleriyle birlikte tüm yurttaşları dış devletlere, IMF'ye karşı binlerce lira borçlu kılmıştır. Ne acıdır ki bugün doğacak bebeklerimiz bile dünyaya borçlu olarak gözlerini açacaklardır.

Dünyada petrole sık sık yapılan zamlar ve petrol buhranı, enerji kifayetsizliği ekonomimizi mutlaka olumsuz yönde etkilemiştir. Ama bugün meselenin esası bu mudur?

Esasın bu olmadığı bu çikleti çok sık çiğneyenlerce de bilinmektedir aslında... Örneğin hükümetin aldığı ekonomik önlemlerin getirdiği sıkıntı ve güçlüklerin faturası ortadadır. Yapılan devalüasyonlar ve zamlarla bu fatura bilindiği gibi işçinin, memurun, köylünün, dar gelirlinin sırtına bindirilmiştir.

Sıkıntılar ve güçlükler toplumun her kesiminde ekonomik ve sosyal güçleri oranında paylaşılmamıştır. Ekonomik sıkıntılar içindeki işçi ve memurların alınteri, emeği ya unutulmuş, ya da unutturulmak istenmektedir.

Bu şartlarda zaten yıllardır, yoksullukla mücadele halinde olan ve hiç bir pazarlık gücüne sahip olmayan, özellikle küçük memurlar, yüzde 100'den, yüzde 300'e varan zamlar ve artan hayat pahalılığı karşısında (katsayı, yan ödeme vb.) çok küçük sus payları ile susturulmak istenmektedir. Aşağıdaki tablo son 15 ay içinde birkaç kalemle artan hayat pahalılığını ve aynı zaman süreci içinde memur maaşlarındaki artışı somut olarak belirlemektedir. Amacımız ortaya hazin bir tablo çıkarıp sergilemek değildir, elbet.

Yazımızın başında belirttiğimiz gibi dünyamızın ve ülkemizin karşılaştığı iç ve dış siyasi gelişmeler, sıkıntıların ve gelirin dağılımı karşısında büyük öğretici önem kazanmaktadır. Devlet dairelerindeki rüşvet ve yolsuzluklar yanında, bir de ülkemizde anarşinin büyüyüp filizlenmesinde ve bunun malzeme olarak kullanılmasında ekonomik etkenlerin rolü büyüktür.

Kargaşalık ortamından ötürü kendini gösteren can güvenliği sorunu doğal olarak memurlarımızı da etkilemektedir. Ama bu gidişle yalnız soğuk namluların tehdit ettiği can korkusu ve can güvenliği, büyük ölçüde ve gıdasızlık ve yeterli beslenme olmadığından dolayı da etkilemektedir memurları ve dar gelirlileri.

Bugün anarşiye ve bölücülüğe iyi darbe vurabilmenin ve birliği sağlayabilmenin yolu esas olarak, toplum kesimlerinin ekonomik ve demokratik haklarını kısıtlamakla olmayacağı bilinmesi gereken bir gerçektir. Tam tersine hakkını arayanları anarşist olarak vasıflandırmak yerine, onların bu haklarına ve özgürlüklerine saygı duyularak, ülkemizde Birlik-Barış ve Bağımsızlık duygusunun güçlenmesine hizmet edilebilir.

Yoksa zaten yokluklar içinde kıvranan insanları birtakım partizanca hesaplarla oradan oraya sürmek, "memur sayısı çok kabarıktır" diye boş nedenlerle onları açığa almaya çalışmak, dürüst ve yurtsever memurlar üzerinde birtakım baskı unsurları oluşturmak, hiç bir zaman sorunları çözmeyecek ve sorunların gittikçe artmasına ve ağırlaşmasına neden olacaktır.

Yazımızla birlikte verdiğimiz tablodaki birkaç kalemlik gıda maddelerinin, ayrıca diğer temel gıda maddelerinin fiyatları ekonominin istikrarsızlığından durmadan artarken, görünen odur ki, hükümet sürekli varolan sıkıntı ve güçlüklerin tümünü yoksul halkın sırtına vurmak istemektedir.

Hükümet biraz da sesini çıkaramayan ve açlıktan karnı guruldayan memurlara kulak vermelidir.

Bir ev kirasının 4000-5000 lira olduğu bir ülkede asgari ücretin hâlâ brüt 5400 lirada kalması gülünç değil mi acaba?

Onun için bir yılı aşkındır ele alınmayan asgari ücret değişen hayat seviyesine göre yeniden asgari geçim indirimi kanunu ile bir an önce çıkarılıp yükseltilmelidir. Ayrıca bunu sağlamanın bir yolu da vergi yükünün ücretlilerin sırtından kaldırılması ve bugüne kadar vergilendirilmeyen kesimlerin vergilendirilmesini sağlayacak kanunla, denetim ve kontrol mekanizması kurulmasıdır.

Ayrıca "Devletin malı deniz, yemeyen domuz" anlayışının devlet bürokrasisi içinden temizlenmesiyle halkın temel ihtiyaç maddelerinin üretiminin artırılması ve lüks tüketim maddelerinin üretimi ve dış alımının kısıtlanması alınabilecek tedbirler arasındadır. Sonuç olarak yukarıda bahsedilen vergi kanununun çıkarılması ve asgari ücretin yeniden tespitiyle asgari geçim indirimi kanununun gerçekleşmesine kadar, memurlara 3000 lira geçim, 2000 lira kira, 1000 lira ulaşım yardımının verilmesi onların bir nebze de olsun rahat bir nefes almasını sağlayacaktır.

Çünkü her gün değişen fiyatlar ve hayat pahalılığı böyle bir girişimi acil olarak zorunlu kılmaktadır.

Aşağıdaki tablo 1979 Mart ayı ile 1980 Mayıs ayı içerisindeki artan hayat pahalılığı ile memur maaşlarındaki artışları göstermektedir.

C İ N S İ	1979 Mart fiyatı	1980 Mayıs fiyatı
Ev kirası	2000.00	4000.00
Elektrik, su	1.83	5.50
Parça ve kıyma et	88.00	350.00
Süt, yoğurt	16.00	30.00
K. Soğan	15.00	100.00
Taşıt giderleri (günlük)	12.50	50.00
K. Fasulye	37.00	65.00
Bulgur- Makarna	10.00	35.00
Şeker	20.50	42.50
N. M. Yağı	36.00	100.00
Zeytinyağı	70.00	280.00
Sigara	15.00	25.00
Yakacak giderleri (kömür)	1200.00	5.500.00
T O P L A M :	3511.83	10.583.00

Çok açık görülebileceği gibi 15 aylık zamanda hayat pahalılığında yüzde 200'lük artış görülmektedir. (Yukarıdaki tabloya eğlenme ve dinlenmeyi katmak lüks olacağından hesap edilmemiştir)

Ve yine aynı zaman süreci içinde evli bir cocuklu 13. derecedeki bir memurun maaşındaki artışı görüyoruz.

1979 Mart.	D.G. Brüt Maaş	% 14	çocuk P.	A.Y.	Yakacak	Y. Ödeme	Maaş Yekünü
Evli 1 Ç.	13 1-340-5440	762	100	500	1000	600	8402

Kesintiler	% 22 Em.Ks.	Gelir V.	Meyak	M. Denge Ve.	Pul P.	Top. Kes.	Ele geçen
	1197	1733	272	145	28	3375	5027 (Net Maaş)

Yine 1980 Mayıs Ayında	D.G. Brüt Maaş	% 14	Çocuk P.	A.Y.	Yakacak	Y. Ödeme	Maaş Yekünü
	13-345 8625	1207	100	500	2000	900	13332

Kesintiler	% 22 Em.Ks.	Gelir V.	Meyak	M. Denge V.	Pul P.	Top.Kes.	Ele geçen
	1897	3177	431	250	46	5801	7531 (Net Maaş)

Yeni maaş 7531.00
Eski maaş – 5027.00
2504.00 (Net fark)

NOT: Görüldüğü gibi 15 aylık zaman süreci içinde yüzde 200 artan hayat pahalılığı karşısında ancak memur maaşlarında yüzde 51'lik bir artış kaydedilmiştir.

hukukçu gözüyle
ÖZGÜR AYDINER

Kiracı ve ev sahibinin tahliye talebi

Büyük şehirlerde yaşamanın zorluklarından biri de konut ve işyeri gereksinimlerinin rahatça karşılanamaması. Bilindiği gibi gerek ekonomik koşullar, gerekse devletin soruna köklü çözüm getirici bir politika tespit etmemiş olması, kişilerin konut ve işyeri gereksinimlerini karşılarken türlü sorunlarla karşı karşıya kalmalarına neden olmaktadır.

Gelen mektuplardan biri bu konuyu dile getirmiş. Biz hem konunun önemi hem de geliş sırasını dikkate alarak İstanbul Kasımpaşa'dan yazan Sayın öğretmen O.Kara'nın mektubunu yanıtlamak istiyoruz. Öğretmen okurumuz şöyle yazmakta mektubunda özetle:

"1.9.1977'den bu yana aynı evde oturmaktayım. 1979 Kasım ayında kirayı artırdığım halde, son zamları bahane ile ev sahibim geçen ay yeniden zam istedi. Ben zaten yeni artırdığımı, kaldı ki emsal evlere göre yüksek kira ödediğimi ve daha fazla artırmayacağımı söyledim. O zaman hemen evi boşaltmamı istedi ve 1977 yılında yaptığımız kontrat gereğince 15 gün zaman tanıdığını bildirdi. Çıkmadığımı görünce dava açacağını ve zaten oğlunu evlendirmek üzere olduğu için onun oturacağını da ekledi. Merak ettiğim konu şu: Mahkeme beni tahliye eder mi? Nasıl bir savunma yapmam doğru olur?"

Öncelikle şunu belirtelim ki kontrattaki hükmün ne olduğunu yazmamış sayın okurumuz. Eğer bu peşin tahliye söz verisi anlamında bir hüküm ise geçerli değildir. Kiraya veren, sözleşmenin imzalanması sırasında, kiracı aleyhine olmak üzere şartlar koydurmuş bile olsa bu geçersizdir.

Ev sahibi, tespit davası değil de, (oğlunun gereksinimi olacağından) bahisle tahliye davası açacağını söylediğine göre, 6570 sayılı yasanın 7/b maddesine dayanmak isteyecektir. Oysa adı geçen madde gerçekten kiraya verenin kendisi, eşi veya çocukları için konut olarak kullanma gereksiniminde kalırsa kira sözleşmesinin bitiminde dava açma hakkı tanımaktadır. Sözleşmeniz mektubunuzdan anlaşıldığı kadarı ile Eylül 1977'de imzalandığına göre öyle sanıyoruz ki Eylül 1980'de sona erecektir en erken olarak. Yani ev sahibiniz Eylül 1980'den itibaren en geç bir ay içinde dava açabilecektir. Aksi halde dava hakkı da düşecektir. Ancak sözleşmenin bitiminden en az yirmi gün önceden gereksinme nedeniyle kiralananın kira süresinin bitiminde boşaltılması dileği ile uyarı yapılırsa, bu bir aylık süreye bağlı kalınmayacaktır. Bir ay geçse de dava açılabilecektir.

Ev sahibiniz, gereksinmesinin gerçek olduğunu ispatlamak zorundadır. Sözün özü henüz evlenmemiş oğlunun evleneceğinden bahisle, "gereksinmesinin" bulunduğu kabul edilemez. Kaldı ki Yargıtay nişanlı olması halinde bile bunu kabul etmemektedir.

Ama bizim tavsiyemiz kiracı ile ev sahibinin karşılıklı oturup birbirlerini dinleyerek anlaşmalarıdı.

Aydınlık
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR BİRLEŞİN

BAYAŞ Basın Yayın A.Ş. adına sahibi ve Genel Yönetmen ORAL ÇALIŞLAR

Yazı İşleri Müdürü: MEHMET ATABERK
Haber ve Makalelerden Sorumlu Müdür: S.AYDOGAN, BÜYÜKOZDEN, O.GURHAN
Müessese Müdürü: ERTÜR

Adres: Nuruosmaniye Cad. 3/3 Cağaloğlu/İstanbul. Tel: 26 52 44 26 42 93 İdare Tel: 26 61 78 Dizgi: Aydınlık Ofset Tesisleri. Baskı: İst. Güntur. Dağıtım: GAMEDA

BÜROLAR
ANKARA: Meşrutiyet Cad. 32/8 Kızılay. Tel: 25 38 69 İZMİR: Özgüler İşhanı 452. Sok. 25/3 Konak: Tel: 13 10 90 - 25 25 54 TRABZON: Cumhuriyet Mah. Kasım Sok. 27/10 Tel: 3900 DİYARBAKIR: Beyazıt İşhanı Kat: 3 No: 30 Dörtyol Tel: 38 57 ADANA: Kızılay Cad. 104 Sok. No: 23 Tel: 10J 42

Genel Kurul salı günü toplanacak

İsrail'in Birleşmiş Milletlerden çıkarılması isteniyor

- Sedat/Begin söz kızıştı.
- İsveç polisi Kral Halid'e suikast hazırlayan 3 tedhişçiyi yakaladı

DIŞ HABERLER SERVİSİ

ARAP ülkeleri Filistin konusunda hazırladıkları yeni bir karar tasarısını Birleşmiş Milletler Genel Kuruluna sunmaya hazırlanırken, Enver Sedat ile Menahem Begin arasındaki söz düellosu sertleşti. Öte yandan Kopenhag'da yapılan Dünya Kadınlar Konferansında Cihan Sedat ile Leyla Halid arasındaki çekişmenin yankıları sürüyor. Begin yönetimi Leyla Halid'in İsrail'e iade edilmesini talep etti. Bu arada işgal altındaki Gazze'de ve İsveç başkenti Stockholm'da "Filistinli teröristlerin" yakalandığı bildiriliyor.

* * *

Birleşmiş Milletler Arap ülkeleri grubu, Filistin sorununa çözüm bulmak için yeni bir karar tasarısı hazırladı. New York'tan gelen haberlere göre örgütün Genel Kurulu önümüzdeki salı günü toplanarak karar tasarısını tartışacak. Karar tasarısında İsrail'in 1967'de işgal ettiği topraklardan geri çekilmesi ve Filistin halkının kendi devletini kurma hakkının tanınması talep ediliyor. Haber ajanslarının bildirdiğine göre, söz konusu tasarı Genel Kurul tarafından oy çoğunluğu ile kabul edilmezse, Arap ülkeleri, Doğu Bloku ülkeleri ve birçok Üçüncü Dünya ülkesi, İsrail'in BM üyeliğinden çıkarılmasını isteyecek. Benzeri bir işlem 1974 ve 1979 yıllarında ırkçı Güney Afrika yönetimine karşı uygulanmıştı.

SEDAT-BEGİN SÖZ DÜELLOSU

Mısır Devlet Başkanı Enver Sedat, Amerikan "Reader's Digest" dergisine verdiği demeçte "İsrail halkının barış istediğini, ancak İsrail hükümetinin barış isteğinin samimi olmadığını" söyledi. Sedat'ın bu demecine bir yanıt veren İsrail Başbakanı Menahem Begin, Kahire yönetiminin İsrail'de halk ile hükümet arasında bir çatlak yaratmak istediğini söyledi. Begin, üçlü görüşmelere katılan Mısır heyetinin "Camp David ruhuna aykırı ve İsrail'in güvenliğini tehdit edici" önerilerde bulunmasını talep etti.

TERÖRİSTLER

İsrail Radyosunun dünkü haberine göre, İsveç polisi Filistin ve Suriye asıllı üç İsveçli teröristi tutukladı. İsveç polisi konu ile

(Devamı sa.6, sü.8'de)

BENİ SADR

Darbecilerin kaçmasını önlemek amacıyla

Beni Sadr, İran sınırlarının 48 saat kapatılmasını emretti

- İran'da Japonların yaptığı petrokimya kompleksinin yapımı yeniden başladı.

TAHRAN

İRAN Devlet Başkanı Beni Sadr'ın bürosu İran'ın kara, hava ve deniz sınırlarının, hükümete karşı darbe girişiminde bulunan kişilerin ülkeden ayrılmalarını engellemek amacıyla 48 saat süre ile kapalı tutulacağını duyurdu. Açıklamada kararın Devrim Konseyince alındığı belirtildi. Daha önce Devlet radyosu sınırların bir hafta süre ile kapatılacağını açıklamış, Beni Sadr ise bu kararın alınmasında bir katkısının olmadığını ifade etmişti.

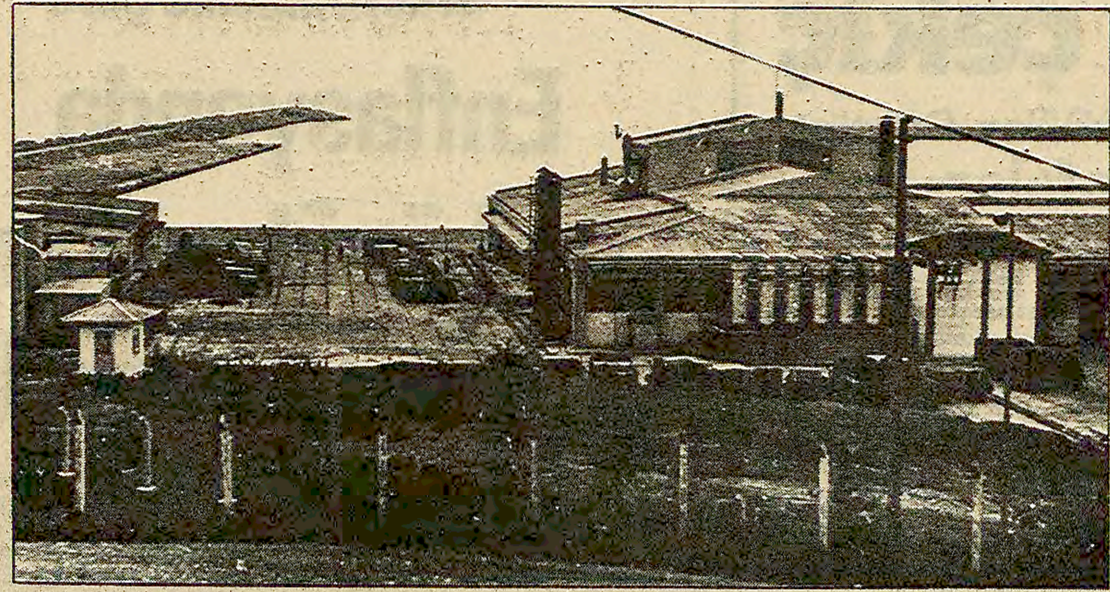
Gözlemciler, Beheşti'nin Cumhuriyetçi İslam Partisinin darbe girişiminden liberal eğilimli Ulusal Cepheyi sorumlu tuttuğunu söylüyorlar. Cephe ise bu ithamlara karşı çıkıyor.

Öte yandan, Tahran Radyosu, bütün Irak sınırı boyunca çatışmaların arttığını bildirdi.

İRAN-JAPONYA

Bu arada, İran devriminden sonra yapımı durdurulan 3.3 milyar dolarlık petrokimya kompleksinin kuruluş çalışmalarını yeniden başlatmak amacıyla yüzlerce Japon teknisyen İran'a döndü. Kompleksin yapımı 1976 yılında başlamış ve tamamlanmasına 6 ay kala yapım işleri durmuştu.

İran Devrim Konseyi sözcüsü Hasan Habibi, geçtiğimiz hafta Türkiye'ye iltica eden 2 İranlı subayın iadesi için Türkiye'ye başvurulduğunu açıkladı.

Gözaltına alınanların götürüldüğü soğuk hava deposu

Fatsa'da 11 Temmuz günü sabaha karşı başlatılan geniş çaplı operasyon sırasında gözaltına alınanlar, Fatsa Ünye karayolu üzerindeki Et Balık Kurumuna ait soğuk hava deposuna götürüldüler. Fotoğrafta, soğuk hava deposu önünde bekleyen askeri araçlar görülüyor. Gözaltına alınanların birçoğunun 15-35 yaş arasındaki gençler olduğu bildirildi. (Fotoğraf: Nuri ÇOLAKOGLU)

15-35 yaş arasındaki pek çok genç gözaltına alınınca

Operasyon nedeniyle, Fatsa'da gençler köyleri terketti

- Belediye Başkanı Fikri Sönmez ve diğerlerinin mahkemeye çıkarılması bekleniyor.
- Rize'deki olaylarda İkizdere Halk Eğitim Merkezi Müdürü tutuklandı.

Nuri Çolakoğlu

FATSA ilçe merkezinde durum sükunetini korurken, dağlık bölgelerde devam eden operasyon yüzünden yaşı 15 ila 35 arasında olan gençlerin köylerini terk ettikleri bildiriliyor. Daha önce Fatsa'da yapılan operasyon sırasında verilen emir uyarınca 15-35 yaş arasındaki gençlerin gözaltına alınmaları ve polis tarafından bu gençlere baskı yapılması üzerine gençlerin evlerini terk etmek zorunda kaldıkları belirtildi.

Bu arada Fatsa'da operasyonda görev alan bazı jandarma ve polis birliklerinin ilçeden ayrıldıkları bildirildi. Bunlardan Trabzon'dan gelen jandarma birliği, Rize'de olaylar üzerine bu ile gönderildi.

Öte yandan gözaltında bulunanlarla ilgili sorgulama sürdürülü-

(Devamı S. 6 Sü. 6'da)

Askeri savcı gördüğü işkenceyi basına açıklayan muhabirimize, «Elinde rapor yok, üç ay yatarsın» dedi

İSTANBUL (ÖZEL)

KARTAL Kartaltepe'deki bir olayı izlerken gözaltına alınan ve İstanbul Emniyeti 1. Şubede gerek kendisine gerekse başkalarına yapılan işkenceyi basına açıklayan muhabirimiz Gülseren Mendekli'ye Sıkıyönetim Askeri Savcısı "elinde rapor yok üç ay yatarsın" dedi.

Muhabirimiz Gülseren Mendekli'nin işkence konusunda yaptığı basın toplantısı nedeniyle sıkıyönetim askeri savcılığına dün tanık olarak ifadesine başvuruldu. Gülseren Mendekli, ifadesinde gerek kendisine yapılan gerekse Aziz Arsa'a yapılan işkenceleri anlattı.

Ayağındaki falaka izlerini gösteren Mendekli'ye Askeri Savcı şunları söyledi: "İşkence gördüğünü söylüyorsun, fakat ispatlayamıyorsun Sıkıyönetim kanununa göre aslsız haber vermekten yatarsın. Selimiye'de seni üç ay misafir tutarız."

Bu arada tanık olarak çağrılan muhabirimiz Gülseren Mendekli, basın toplantısı yapmasından dolayı da sorguya çekildi. Askeri Savcı Mendekli'ye, "Basın toplantısını sen mi düzenledin", "Kime açıklama yaptın, nerede yaptın?" gibi sorular da sordu.

Reagan Cumhuriyetçi Partinin başkan adayı seçildi

Kissinger, Sovyetlere yumuşak davranılmasını eleştirdi

DIŞ HABERLER SERVİSİ

ABD'de Ronald Reagan'ın Başkan adaylığını kesinleştiren Cumhuriyetçi Partinin Kurultayı Detroit kentinde sürüyor. Kurultayın ikinci günü de Reagan'ın seçim kampanyasında savunacağı görüşleri içeren Parti programı kabul edildi. Programda vergilerin azaltılacağından savunma bütçesinin artırılacağından ve federal hükümetin yetkilerinin kısılacağından söz ediliyor. Bu arada bazı kadın delegelerin muhalefetine rağmen, kürtajın yasaklanması ve kadınlara eşit haklar verilmesini savunan Anayasa maddesine karşı çıkılması kararlaştırıldı.

Bu arada Dışişleri eski Bakanlarından Henry Kissinger, Carter yönetiminin dış siyasetini sert bir dille eleştiren bir konuşma

(Devamı S. 6 Sü. 7'de)

Dünya Kadınlar Konferansı, eşitsizlik ve barış sorunlarını inceliyor

KEMAL KOÇ (KOPENHAG)

BİRLEŞMİŞ Milletler tarafından iki yılda bir düzenlenen Dünya Kadınlar Konferansı çalışmalarını Danimarka'nın başkenti Kopenhag'da sürdürüyor. 14 Temmuz günü başlayan ve 30 Temmuz günü sona ereceği açıklanan Konferans, "Kadının-günümüz-dünyasındaki yeri" konusunu inceliyor. Ancak ilk günkü çalışmalardan sonra kadın-erkek eşitliği Konferansın temel konusu oldu.

Filistin Kurtuluş Örgütü temsilcisi Leyla Halid ile Mısır heyeti başkanı Bayan Cihan Sedat arasında 2 gündür meydana gelen çatışmanın yankıları sürerken,

(Devamı S. 6 Sü. 6'da)

Hindistan ve Pakistan, Afgan meselesine görüşmelerle çözüm arıyor

YENİ DELHİ

PAKİSTAN ve Hindistan'ın Afganistan'daki gelişmelerin bölgenin güvenliğini tehdit ettiği konusunda anlaştıkları bildiriliyor.

Pakistan Radyosu, konunun Hindistan'ı ziyaret etmekte olan Pakistan Dışişleri Bakanı Aga Şahi'nin Başbakan Gandi dahil Hindistan liderleriyle yaptığı görüşmelerde ele alındığını duyurdu.

İki ülke liderleri ayrıca Afgan meselesine görüşmelerle bir çözüm bulunacağı umudunu dile getirdiler.

Aga Şahi, Yeni Delhi'de şerefine verilen ziyafette, Afganistan'dan yabancı kuvvetlerin çekilmesini sağlamanın uluslararası topluluğun moral görevi olduğunu söyledi. Bakan ise Hindistan'ın Pakistan ile ilişkilerin geliştirilmesine çok önem verdiğini belirtti.

Tören sırasında Ongan'ın annesi ağıt yakıyor.

Mehmet Ongan'ın mücadele arkadaşları, Pazarcıklılar törenden sonra köylerine dönüyorlar.

TİKP Maraş İl Yöneticisi Mehmet Ongan, mezarı başında anıldı

MARAŞ (ÖZEL)

APOCU cinayet şebekesi tarafından katledilen TİKP Maraş İl Yöneticisi Mehmet Ongan'ın ölümünün 40. gününde mezarı başında anıldı. 4 Temmuz günü kendi köyü Pulyanlı'da düzenlenen törene TİKP yöneticileri, Ongan'ın yakınları ve Pazarcıklılar katıldı.

Törende TİKP Genel Merkez görevlileri, Maraş'tan Avukat Mustafa Unutmaz, Mehmet Ongan'ın ağabeyi İbrahim Ongan birer konuşma yaptılar. Konuşmacılar Mehmet Ongan'ın kişiliği, fedakarlığı, cesareti ve mücadele azmi üzerinde durarak bütün Partinin ondan örnek alacağını belirttiler.

Mehmet Ongan'ın annesi, oğlunun çalışkanlığı, dürüstlüğü üzerine ağıtlar yaktı.

Gaziantep'te dolmuştaki yolculara ateş açıldı: 2 ölü, 1 yaralı var

- Trabzon'da evleri bombalanan gençler tatile gittikleri için ölümden kurtuldular. Bir başka patlama sonucu yaralanan bir genç ise hastanede öldü.
- İstanbul Kasımpaşa'da bir genç öldürüldü.

HABER MERKEZİ

GAZİANTEP'te bir dolmuşu silahla tarayan katiller, iki kişiyi öldürdüler, bir kişiyi de ağır yaraladılar.

Sıkıyönetim güvenlik yetkililerinden alınan bilgiye göre, Ünaldı Mahallesinde bir dolmuşa iki kişi tarafından tabancalarla ateş açıldı. Ateş sonucu, dolmuşta bulunanlardan Fevzi Akpınar'la Zeki Delibaş olay yerinde hayatlarını kaybettiler. Ağır yaralanan bir yurttaş da Gaziantep Devlet Hastanesinde tedavi altına alındı.

TRABZON'DAKİ PATLAMALAR

Yurdun çeşitli yerlerinde patlamalı saldırılar sürerken Trabzon'da önceki gün meydana gelen patlamalarda yaralanan üç kişiden birinin hastanede öldüğü bildirildi. Yine Trabzon'da topluca bir evde oturan öğrenciler izne gittikleri için evlerine atılan bomba sadece binada hasar meydana getirdi.

(Devamı sa.6, sü.3'de)

Komandoların Dikmen Karapınar Mahallesine Alevileri kaçırtmak için yaptıkları saldırılar sonucu evler kurşunlarla delik deşik oldu.

Yunan şovenlerinin baltalama gayretlerine rağmen

Türkiye ve Yunanistan, turizmde işbirliğini geliştirmeye kararlı

- Yunan şovenlerinin gösterilerle Rodos'a yaklaşmasını engelledikleri Gemlik gemisi Marmaris'e döndü.
- Kültür Bakanı Koraltan Büyük İskender sergisinin açılışına katılmak üzere Selanik'e gitti.

ANKARA (ÖZEL)

YUNANİSTAN'daki bazı şoven unsurların Türkiye ile Yunanistan arasındaki dostluğun geliştirilmesine karşı çıkarak, Marmaris'ten Rodos'a turist götüren Gemlik gemisinin Rodos'a yanaşmasını engellemesine rağmen Türkiye ile Yunanistan turizm alanında işbirliğini geliştirmeye kararlı olduklarını bildirdiler.

Önceki gece Türkiye'ye gelen Yunanistan Turizm Teşkilatı Başkanı ‹Yorgo› Daskalakis ile Turizm Tanıtma Bakanı Barlas Küntay arasındaki görüşmelere dün sabah başlandı. Görüşmeden önce bir açıklama yapan Küntay, bir grubun takındığı olumsuz davranışın Yunan milletine mal edilemeyeceğini söyledi.

Görüşmede iki ülke arasındaki hava ve deniz bağlantısının kurulmasından sonra turizm alanındaki ilişkilerin daha nasıl geliştirilebileceği araştırılıyor.

Yarın sona erecek görüşmelerin teknik düzeyde yapılacak olanlarında Türk heyetine Bakanlık Müsteşarı Kemal Baytaş başkanlık ediyor. Görüşmelerin so-

(Devamı S. 6 Sü. 1'de)

Lise mezunu olmayanlara sarı basın kartı verilmiyor

- Basın-Yayın Okulu mezunları bir buçuk, üniversite mezunları iki, lise mezunları iki buçuk yılda kart alacak.

ANKARA (ÖZEL)

TURİZM ve Tanıtma Bakanlığı ve bu Bakanlığa bağlı Basın Yayın Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan yeni "basın kartları yönetmeliği" dünkü resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe girdi. Yeni yönetmelik, bazı kartların veriliş sürelerini yeniden düzenliyor. Buna göre, eskiden bir yılda sarı basın

(Devamı sa.6, sü.8'de)

TİKP Fatih eski İlçe Başkanı Özer Sever öldü

ÖZER SEVER

ANKARA (ÖZEL)

TÜRKİYE İşçi Köylü Partisi Fatih İlçesi eski Başkanı Özer Sever dün sabah tedavi edilmekte olduğu Ankara Yüksek İhtisas Hastanesinde öldü.

Özer Sever iki buçuk ay önce ciğerlerindeki bir rahatsızlık nedeniyle ameliyat olmuş ve bu ameliyattan sonra böbrek yetmezliğinden Çapa Hastanesine kaldırılmıştı. Tedavi edilmek üzere daha sonra Ankara'ya nakledilen Sever, gösterilen bütün çabalara rağmen kurtarılamadı.

Özer Sever'in cenazesi dün memleketi olan Malatya'ya gönderildi. Bugün öğle namazından sonra toprağa verilecek.

TİKP Genel Merkezinden Özer Sever'le ilgili şu bilgiler verildi: "Özer Sever 1970 yıllarında devrimci mücadeleye katıldı, 1977 yılında Dev-Yol'u terk ederek, TİKP saflarında mücadele etmeye başladı. Bir süre İstanbul Devrimci Gençlik Birliği yöneticiliği de yapan Özer Sever, 1979'da İstanbul'un Fatih ilçesi TİKP Başkanı oldu. Rahatsızlığı nedeniyle bu görevi 1980 yılı başında bırakmak zorunda kaldı."

TİKP Gaziantep İl Örgütü, artan MHP saldırılarına karşı halkı birleşmeye çağırdı

GAZİANTEP (ÖZEL)

TİKP Gaziantep İl Örgütü, son bir hafta içinde MHP'nin saldırılarının arttığını, iki gün içinde 10 kişinin öldürüldüğünü belirterek, Gaziantepli̇leri MHP terörüne karşı birliğe çağırdı.

TİKP Gaziantep örgütünün açıklaması şöyle:

"Meselenin ne derece vahim bir noktaya ulaştığı gözler önündedir. Bazı bölgelerde, balıklı durağı, PTT durağı ve çevresinde, Gaziler Caddesinde kendilerine komando adı veren zorbalar, grup grup devriye gezdiği, zorla

(Devamı S. 6 Sü. 6'da)

Müfettişler Müfettişi Gençlik Parkında

ANKARA (ÖZEL)

ANKARA Halk Tiyatrosu, Orhan Kemal'in "Müfettişler Müfettişi" adlı romanından oyunlaştırılan ve aynı adla sahnelenen oyunu 18 Temmuzdan itibaren Gençlik Parkı Açıkhava Tiyatrosunda oynamaya başlıyor.

Erkan Yücel'in oyunlaştırıp yönettiği "Müfettişler Müfettişi" daha önce Halk Tiyatrosunun kendi salonunda sergilenmiş ve izleyicilerin begenisini kazanmıştı.

Oyunda, sahte bir müfettişin etrafında gelişen olaylar, seyircinin iki saat boyunca gülmesini ve yurdumuzun gerçeği üzerinde düşünmesini sağlıyor.

Müziklerini Diler Edeperi'nin yaptığı oyunun 30 kişilik kadrosunda Erkan Yücel, Fuat Çiyiltepe, Hasan Yıldırım, Mualla Cengiz, Sema Töleğen, Sinan Bengier, Ziya Soley, Bülent Yıldırım, Günay Akın da yer alıyor.

örse çekiç

Gülay Göktürk

«Karakafalar» ve «Vizekafalar»

"Schwarzkopf" yani "Karakafa" Almanya'da Türklere takılan addır. Bu sözcüğün içinde biraz aşağılama, biraz horlama, biraz da alay yatar. Şüphesiz herkes kullanmaz bu sözcüğü, resmi yazışmalarda da geçmez, ama bir bakarsınız kaçak çalışan Türk işçilerini yakalayan bir Alman polisinin ağzından dökülüverir, ya da ünlü "Bildzeitung"un bir haberinin bir köşesine sıkışmış görürsünüz...

Şimdi Alman hükümeti "karakafalara" vize uygulayacak. Haziran ayının sonunda alınan bu karar ekim ayı başında yürürlüğe konacak. Ondan sonra yakası papyonlu, valizi silme "doyçe markli" işadamından, diplomatına ya da Almanya'da yedi kat yeraltında kömür kazan, yol inşaatlarında ter döken falanca köylü Hasan'a, Mehmet'e kadar bütün yurttaşlarımız Almanya'ya giderken, Alman Konsolosluklarından "vize" almak, Almanya'ya giriş için gerekli izin belgesini doldurmak zorunda kalacaklar.

Kimisi için kolay olacak bu "vizeyi almak" Mercedes arabasının şoförü akşamüstü getirip bırakacak lüks villasına kağıtları, ama büyük çoğunluk da Gümüşsuyu'ndaki Alman Konsolosluğunun önünden Dolmabahçe'ye kadar uzanan kuyrukta günboyu bekleyecek, birbirlerine Almanya anılarını anlata anlata...

Vize kararı alındıktan sonra hükümet yetkilileri kısa bir süre esip savurdular. Dışişleri Bakanı Hayrettin Erkmen ve Başbakan Demirel "dostluğa sığmaz, ayıp ettiler, oldu mu ya" gibi laflar sarfettiler. Basın da dört koldan ateş püskürdü. Türkiye'deki Alman makamlarının yetkilileri de "vallahi bizim kabahatimiz yok, biz de aslında karşıyız ama ne yapalım hükümetimizin kararı" tarzında gerekçelerle biraz da Türkleştirilmiş bir biçimde kıvırtarak, topu uzun bir şandelle Almanya sahasına atıverdiler.

Alman hükümetinin vize koymasının görünürdeki gerekcesi son dönemde Türkiye'den birçok kişinin "siyasi iltica" talebiyle tasını tarağını toplayıp Almanya'ya göçetmesi. Bonn hükümeti şimdi bu yeni ve siyasi renklere boyanmış göçmen dalgasını kaynağında durdurmak istiyor.

Ancak şu nokta gözden kaçmamalıdır. Vize, siyasi iltica talebini önleyici bir uygulama değildir. Almanya'dan tatile gelen veya Almanya'ya turist olarak, ya da okumaya giden binlerce kişi yine vize alıp gidecektir, orada şu veya bu nedenle siyasi iltica talep edip etmemesi ise ayrı meseledir, fakat talep etme olanağı vardır. Kaldı ki Alman hükümeti vize kararından sonra gerçekten siyasi bir nedenle başvuranların iltica hakkının saklı tutulacağını da açıklamıştır. Yani yılbaşından bu yana Türkiye'den 36 bin kişi iltica talebiyle başvurmuş da olsa, bu olgu vize kararına yeterli kanıt teşkil etmez.

Bunun için vize kararını etkileyen diğer bazı etkenlere de göz atmakta yarar var. Bunlardan birisi Almanya'da yaklaşan genel seçimlerdir. Hıristiyan Demokrat Partisi(CDU) yabancı işçilere karşı daha soğuk bir politika izlemekte ve SPD'yi sürekli olarak yabancı işçileri özellikle Türkleri gerektiği şekilde denetlememekle suçlamakta ve her olayı fırsat bilerek yabancı düşmanlığını alttan alta körükleyen bir tutum almaktadır. SPD ise gerekli denetimi yaptığı konusunda Alman kamuoyunu ikna etme ihtiyacı hissetmektedir. Bu, vize kararında önemli bir faktör olmuştur.

Vize kararının diğer görünmeyen bir nedeni, belki de daha önemlisi ise Almanya'daki işçilerin gittikçe artan uyanışıdır. Yıllardır Almanya'da yaşayan, Alman bürokrasisinin girdisini çıktısını öğrenen, iş değiştirme ve daha iyi işlere girebilmede insiyatif kazanan Türklerin sayısı hızla çoğalmaktadır. Artık Türkiye'den gelirken bir yıllık, iki yıllık "kölelik mukaveleleri" ile bağlanan karakafalar zincirlerini koparmaya, tıpkı Amerika'da okuma-yazma öğrenerek "özgürlük belgesi" edinen zenci köleler gibi yıllardır verilmeyen haklarını aramaya sormaya başlamışlardır. Artık Alman işverenler istediği işçiyi kulağından tutup Türkiye'ye postalamakta zorluk çekmektedir. Türkiyeli işçiler Alman işverenleri rahatsız eden bir serbestlik kazanma yolundadırlar. Ortak Pazar'a tam üyelik ve Avrupa'da serbest dolaşım umutları, bütün engellemelere rağmen Türkiyeli işçiler arasında yayılmaktadır.

Son vize kararı bütün bu nedenlenle Alman hükümetinin ve işverenlerin elinde sessiz ve görünmeyen bir "kıyım aracı" olmaya namzettir. Alman hükümetinin istemediği, işverenlerin artık fabrikasında görmekten hoşlanmadığı kişiler Türkiye'ye geldikleri taktirde Almanya'ya dönüşte hoş olmayan bazı sürprizlerle karşılaşabileceklerdir. Çalışma müsadesi olsa bile vize alamayan işçiler acaba hangi kapıya başvuracaklardır? Bu sorular cevapsız kalmaktadır.

Anlaşılan uyanan karakafalara karşı Almanya'nın "vize kafaları" harekete geçmiştir. "Vizekafa" yıllardır suyunu sıkıp eztiği kişilerin nispi özgürlüğüne bile tahammül edemeyen Alman işverenlerinin bürokrat kafasıdır. "Vize kafaların" kararına karşı Türk hükümetinin teslimiyetçi suskunluğu dikkat çekicidir.

Karara karşı sesini çıkartmaya çalışan Türk-İş'in ise bulabildiği tek mücadele yolu, ICFTU ve Alman Sendikalar Birliği DGB'ye başvurmaktır. Bu örgütlerin Alman hükümetinin kararını değiştirmede etkili olmaları çok zordur. Protesto yazıları ve önergeler yüksek düzeyde alınan bu kararı değiştirmeye yetmez, ancak kamuoyu açısından yan bir etkisi olabilir.

Peki ne olacaktır? Ekime kadar belli bir değişiklik yapılacak mıdır, yoksa vize kararı aynen yürürlüğe girecek midir? Bunu belirleyecek olan yine Almanya'daki "karakafalar"dır. Almanya'daki Türkler kendi içinde birçok dernekte ve sendikada örgütlüdür. Vize kararına karşı Almanya'da duyulan büyük tepki kamuoyuna yansıtılabilirse ve destek sağlanırsa, diğer yan etkilerin de gücüyle Alman hükümetinin "vize kafaları" geri adım atabilir. Bu aynı zamanda Almanya'daki yurttaşlarımızın ikinci sınıf vatandaşlıktan kurtulma mücadelesinin hangi düzeyde olduğunu da ortaya koyacaktır. Kölelikten kurtulmanın yolu özgürlüğü elde edebilme gücünde olduğunu göstermektir.

Maliye Tetkik Kurulunun araştırmasına göre

Enflasyonda en büyük etken, üretim yetersizliği

● İncelemede en büyük etkenler arasında asgari ücret politikası, tasarruf yetersizliği ve emisyon artışı gösterilirken, petrol ithalatının yol açtığı etkinin daha az olduğu ileri sürülüyor.

Maliye Tetkik Kurulu tarafından yayınlanan bir incelemede enflasyonun en önemli nedeninin "arzın artırılamaması" yani üretim yetersizliği olduğu belirtildi. Doç.Dr. İlhan Özer tarafından yapılan ve "Türk Ekonomisinin Önemli Sorunları" adlı incelemede yüzdeler olarak enflasyona sebep olan etkenler yüzlerle oranlanıyor ve en büyük pay üretim yetersizliğine veriliyor. Özer'in incelemesinde enflasyona sebep olan en büyük etkenler tek tek incelendiğinde en önemlilerinin asgari ücret politikası, tasarruf yetersizliği ve emisyon artışı olduğu ileri sürülüyor. Öte yandan aynı araştırmada yabancı ülkelerdeki enflasyon ile petrol ithalatının enflasyon üzerinde daha az etkisi olduğu söyleniyor.

İncelemeden çıkan sonuca göre talep artışını yaratan etkenlerin üretim artışını engelleyen etkilere göre enflasyonun artmasında daha az payı olmuştur.

Yandaki tabloda tek tek enflasyon neden olan etkenler ve etki payları gösterilmiştir.

Enflasyonun etkenleri ve etki payları

	%
a) Arz ve Talep Dengesizlikleri	
Taban fiyat politikası	4
Devlet Memurları Kanunu	5
Asgari Ücret Politikası	10
İşçi Dövizleri	6
b) Arzın Arttırılamaması	
Tasarruf yetersizliği	10
Atıl kapasiteli işletmeler	5
Enerji yatırımları azlığı	5
Stoklar ve spekülasyon	5
Özel kesimin yatırımlarını azaltması	5
c) Para ve Kredi Politikası	
Emisyon artışı (Hazine, KİT ve Özel kesim ihtiyaçları için)	10
d) Maliye Politikası	
Bütçedeki hızlı artış	5
Vergilerin ağırlaştırılmaması	5
Devlet istikrazlarında azlık	2
Bütçelerde tasarrufa uyulmaması	3
e) Dış Faktörler	
Yabancı ülkelerdeki enflasyon	5
Petrol ithalatının etkileri	5
f) Diğer psikolojik - sosyolojik ve Politik Etkiler	10
	% 100

OECD RAPORUNA GORE

Enflasyonda birinciyiz

● Raporda Ocak 1980 kararlarının geçmişteki ekonomik tedbirlerden farklı olduğu söyleniyor. Sürekli devalüasyonun da ihracata canlılık kazandıracağı ileri sürülüyor.

İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) tarafından üye ülkelerin ekonomik durumları ile ilgili hazırlanan bir raporda Türkiye için "Türkiye'deki enflasyon OECD ülkeleri arasında en yüksek düzeye ulaşmış olanıdır" deniliyor.

1979 yılında fiyat artış hızının yüzde 80'e ulaştığı kaydedilen raporda, kalkınma hızının sıfıra düştüğü, sanai kapasite kullanımının gerilediği belirtiliyor. Türkiye'yi ekonomik açıdan geniş biçimde inceleyen raporun giriş kısmında "Ülke ekonomisinin halen çok güç dönemden geçmekte olduğu kaydediliyor ve enflasyonun bütün OECD ülkeleri arasında en yüksek düzeyde seyretmekte olduğu vurgulanıyor.

1979 sonunda fiyat artış hızının yüzde 80'e ulaştığı kaydedilen bu bölümde şu görüşlere yer veriliyor:

"Aynı dönem itibariyle kalkınma hızı sıfıra düşmüş, sınai kapasite kullanımı döviz kazanma veya taze para bulma sıkıntısı yüzünden petrol, hammadde ve yedek parça ithalatı kısıntıya uğramıştır. Ancak, işsizlik bu koşullar altında beklenmesi gerektiği oranda artmamıştır."

Raporun girişinde Türkiye'nin bu güçlüklerinin 1973-1974 dünya petrol bunalımı ile uluslararası ekonomik faaliyette görülen yavaşlamadan kaynaklandığına dikkat çekiliyor, bunun yanısıra geçmişteki iç politika yönlendirmelerinin uluslararası koşullara uymaması ve onları takip etmemesi sonucu bunalımın ortaya çıktığı ileri sürülüyor.

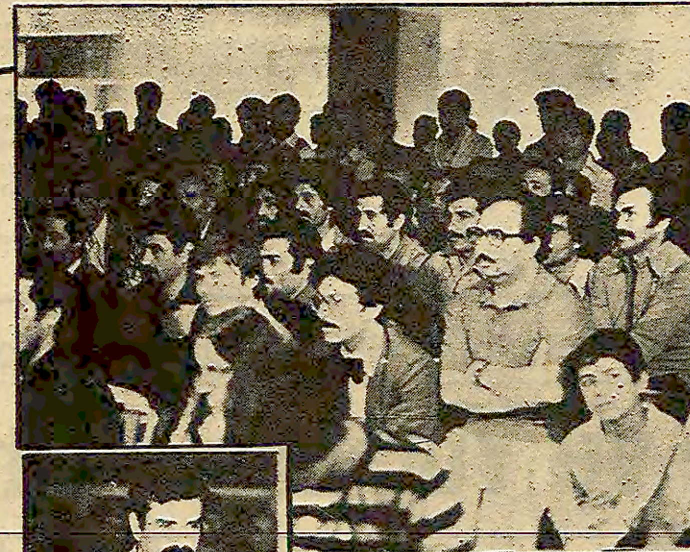
OECD raporunda, 1974'ten itibaren, Türkiye'nin giderek büyüyen dış ticaret açığını, kısa vadeli ticari borçlanmalarla kapamaya çalıştığı, bunun sonucunda da aldığı borçları ödemekte güçlük çeker hale düştüğü belirtiliyor.

Petrol fiyatlarında artışa paralel olarak yurt içindeki enflasyonun da giderek hızlanmasına rağmen, ödemeler dengesi sorununu düzeltici iç politika düzenlemelerinin zamanında yapılması halinde, durumun bugünkü kadar kötü olmayacağı iddiasına yer veriliyor. Bu hatalar arasında, kalkınma hedeflerine ulaşabilmek amacıyla yatırımlara izin verilirken tüketimi kısıcı iç tasarrufu teşvik edici bir siyasetin izlenmemiş olması eleştiri konusu yapılıyor.

Rapor şöyle devam ediyor:

"Bunun sonucu olarak, Türkiye'de ithal ikamesine yönelik sanayi gelişmemiş ve ihracata dönük sanayiye geçiş olmamıştır. Böylece ihracat hemen hemen durma noktasına gelirken, giderek artan iç talebi karşılamak amacıyla ithalat büyük çapta artış göstermiştir.

Raporda, hükümet tarafından alınan Ocak 1980 kararlarına da yer veriliyor ve bu kararların, geçmişteki ekonomik tedbirlerden farklı bir anlayışla alındıklarına dikkat çekiliyor. Bunlar arasında, piyasa ekonomisine işlerlik kazandırılması ve hükümetin ekonomiye yön verme politikasına son vermesi önemle sayılıyor. Buna paralel olarak Türk lirasının devalüe edilmesi de ihracata canlılık kazandırıcı nitelikte görülüyor.

İşçiler açılış töreninde sevinçliydiler. Oleyis Marmara Bölge Başkanı Kemal Akar İnter grevinin grevdeki bir işyerinin kapanamayacağını gösterdiğini söyledi.
(Fotoğraf: AYDINLIK)

391 günlük grev, dün törenle sona erdi

İnter, Marmara Etap adıyla yeniden işletmeye açılıyor

● İnter işçileri Tekstil işçilerine 1 milyon liralık dayanışma yardımı yaptı.

İŞÇİ SERVİSİ

TAKSİM'deki İntercontinental Otelinde 391 günden beri devam eden grev dün sona erdi. Otelin yeni sahibi Etap Şirketi ile Oleyis arasında yapılan anlaşmaya göre 400'e yakın işçinin her birine grevde geçen süre için 150'şer bin lira ödenecek.

Otelin eylül başından itibaren Marmara Etap adı ile yeniden hizmete açılacağı bildiriliyor.

Grevin sona ermesi üzerine dün İntercontinental'de düzenlenen törende Oleyis Marmara Bölge Başkanı Kemal Akar, İntercontinental işçilerinin,grevdeki Tekstil Sendikası üyelerine bir milyon liralık dayanışma yardımında bulunduklarını açıkladı ve bir milyonluk çeki Tekstil Sendikası Genel Başkanı Rıdvan Budak'a verdi.

Kemal Akar yaptığı konuşmada,İnter grevinin grevdeki bir işyerinin işverence kapatılamayacağını ortaya çıkarması bakımından da önemli bir adım olduğunu belirtti ve Baroya teşekkür etti. Yapılan sözleşme ile ayrıca birisini Baronun tayin edeceği üç kişilik bir "İşçi-İşveren İlişkileri Kurulu"nun oluşturulduğu ve bu kurula danışılmadan 13. ve 17. maddeler dahil hiç kimsenin işten atılamayacağı da öğrenildi.

Kemal Akar ve Rıdvan Budak, Türkiye'nin bugünkü zor şartlarında işçi sınıfının mücadelesinin birlik içinde sürdürülmesi gerektiğini söylediler. İstanbul Barosu Başkanı Orhan Apaydın da İnter'deki başarının işçilerin gücüyle gerçekleştiğini vurguladı.

GÜNDEM dışı

Ilıcak ve Sıkıyönetim Komutanları

Nazlı Ilıcak geçenlerde TV'deki bir açık oturumda hepimizi hayrette bırakan yeni açıklamalar yaptı. Ilıcak'a göre Demirel hükümeti ekonomik önlemlerde başarılıydı. Ilıcak ardarda rakamlar sıralayarak ekonomik alanda Demirel'in aldığı tedbirler ve sonuçlarını açıklamaya çalıştı.

Peki ya ikinci bela, yani anarşi... O konuda Demirel başarısızdı. Ilıcak, bu konuda da ardarda rakamlar sıraladı. Ama bu rakamlar fiyat gibi malları ilgilendiren rakamlar değil canı ilgilendiren rakamlardı. Ilıcak'ın sıraladığı rakamlara göre 1977'de toplam ölü sayısı 295, 1978'de 1095, 1979'da 1386, 1979 Temmuzundan itibaren ise; Temmuz 1979 (90) Ağustos (185), Eylül (172), Ekim (105), Kasım (176), Aralık (177), Ocak 1980 (132), Şubat (161), Mart (160), Nisan (229), Mayıs (226), Haziran (234)...

Ilıcak'ın sıraladığı rakamlara göre artık anarşi 1979'da bir yıl boyunca aldığı canı, 1980'de artık bir ayda almaktaydı. Rakamlar Demirel iktidarı altında 90'dan başlayan rakamın 230'lara doğru hızlı yükselmesini gösteriyordu. Ancak, Ilıcak'a göre, bunun sebebi de vardı ve sorumlusu da Demirel değildi... İşte işin püf noktası da burada başlıyordu.

Ilıcak şöyle diyordu; Türkiye'nin 20 ilinde Sıkıyönetim vardır. 20 ilde de sıkıyönetim komutanları bulunuyor. 1402 sayılı sıkıyönetim kanunu ne diyor? Aynen Ilıcak'ın 2 Temmuz tarihli Tercüman'da yazdıklarını tekrarlıyoruz:

'Kaldı ki, bugün birçok ilimizde sıkıyönetim ilan edildiğine göre, asayişi sağlamakla Sıkıyönetim Komutanları mükelleftir.

"Sıkıyönetim altına alınan yerlerde, genel güvenlik ve asayişle ilgili zabıta kuvvetlerine ait görev ve yetkiler Sıkıyönetim Komutanına geçer. Zabıta kuvvetleri bütün teşkilatı ile Sıkıyönetim Komutanlığının emrine girer. (Sıkıyönetim Kanunu, madde 2)

"Sıkıyönetim Komutanı, Sıkıyönetim bölgesinde genel güvenlik ve kamu düzenini korumak ve sağlamakla görevlidir. (Sıkıyönetim Kanunu madde 3)"

Peki bundan çıkan sonuç nedir? Ilıcak bu sonucu şöyle açıklıyor;

'Tedhiş olaylarında bir tırmanma müşahade ediyorsanız, 20 ilde bunun Kanuni sorumlusu AP azınlık hükümeti değil, örfi idaredir ve komutanların ihtiyaç duydukları düzenlemeleri bir türlü gerçekleştirmeyen parlamentodur'...

Ilıcak TV'deki açık oturumda da aynı maddeleri sıralayarak anarşinin sorumluluğunun 1/3'ünün Sıkıyönetim Komutanlarına, olsa olsa geriye kalanın da hükümete ait olduğunu ileri sürdü.

İşte Ilıcak'ın mantığı bu.. Hükümet meğer Türkiye'deki anarşiden yarı yarıya sorumluymuş. Ilıcak maddeler sıraladığı Sıkıyönetim Kanununun hepsini okumamış anlaşılan. 1402 sayılı Sıkıyönetim kanununun bir de 6. maddesi vardır. Bu maddede Sıkıyönetim Komutanlarının kime karşı sorumlu olacağı yazılıdır ve aynen şöyle demektedir;

"Sıkıyönetim Komutanı bu kanunla kendisine verilen görev ve yetkilerden dolayı Başbakana karşı sorumludur."

GÜNÜN DUYURUSU

Kedileri Erol Bey adında iyiliksever bir kimse alıp götürdü.....
Lütfen, artık buraya yiyecek şeyler bırakmayınız.

Sırıtma değil «müstehzi gülüş»

CHP grubunda günlerce süren hararetli tartışmalar yapıldı. Ancak tartışmalar daha da süreceğe benzer. Burada sizlere gruptaki tartışmaların kulisini verecek değiliz. Çok yazılıp çizildi. Ancak bu arada bazı şeyler de yanlış yazılmış, Grup toplantıları sürerken Grup Başkanlığı bir açıklama yayınlayarak bazı gazetelerde çıkan haberlerin doğru olmadığını açıkladı. Aşağıda CHP Grup Başkanlığının açıklamasını aynen yayınlıyoruz:

Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Bülent Ecevit, dünkü Grup toplantısında yaptığı konuşmanın geniş bir özeti Grup bülteniyle açıklandığı halde konuşmasının bazı bölümleri yanlış olarak basına yansıtılmıştır.

O arada, Genel Başkan Bülent Ecevit, "Daha belirgin, net ve yüksek sesli bir muhalefet yapamıyorduk, çünkü kendi içimizde boğuluyordu sesimiz Artık kendi içimizde sesimizi boğdurmamak için ben üzerime ne düşüyorsa yapacağım." dediği halde bu, tersine çevrilerek "içimizdeki muhalefeti susturmak gerekiyor, ben bunu susturmak için üzerime düşeni yapacağım" biçiminde yansıtılmıştır.

Yine Genel Başkanın, "o arkadaşlarla birliktesağladığımız başarılarımızı anlatırken bile müstehzi gülüşler ortaya çıkıyor" cümlesindeki "müstehzi "gülüşler" sözleri basına "sırıtıyorlar" diye yansıtılmıştır.

Öte yandan konuşma sürelerinin uzatılmasına ilişkin önerilerin Genel Başkan Ecevit tarafından yapılan itiraz sonucu oylanıp reddedildiği, söz alanların sıralarının ve sürelerinin başka üyelere devrine de yine Genel Başkanın engel olduğu yolundaki haberler de asılsızdır.

Üyelerin konuşma süreleri Grup İç Yönetmeliğiyle 10 dakika olarak sınırlanmıştır. Bu sürelerin uzatılması için verilen bir önergeye de bir Grup üyesi itiraz etmiş ve yapılan oylama sonucunda önerge reddedilmiştir.

Genel görüşmede 77 üye söz almış bulunmaktadır. Önergeye itiraz eden üye konuşma süresi uzatılırsa bir çok üyelerin konuşma olanağını bulamayacaklarını öne sürmüştür.

Konuşma sıralarının ve sürelerinin başkalarına devri konusunda da Genel Başkan bir görüş belirtmemiştir. Oturumu yöneten Grup Başkan Vekili bu konuda İç Yönetmeliği ve Meclis İç Tüzüğünü hatırlatmakla yetinmiştir.

Kurtarıcı şemsiye

Aydın Orta Kayacık köyüne elektrik bağlanması ile ilgili törende bardaktan boşanırcasına yağmur yağması üzerine, Vali Kemal Şenol, töreni ve elektrik verilmesini tehir etmek istemiş. Yıllardır elektriğe hasret kalmış olan köylüler bunun üzerine Valiye şemsiye tutarak şalteri indirmesini sağlamışlar.

Aydın'ın Orta Kayacık köyüne giden Vali, köy sınırında köylüler tarafından karşılanmış. Vali: "Bu yağmur altında sizleri bekletmeye gönlüm razı olmaz" demiş ve töreni ertelemek istemiş. Ancak köylülerin kendisine şemsiye tutmaları üzerine Vali töreni başlatmış. Elektrik şalterini indirirken bir de konuşma yapmış: "Bugün burada elektrik açılışı yapıyoruz. 494 toplam köyümüzden 431'ine elektrik verildi. Köyünüzle bu rakam 432'ye ulaştı. Bu yıl içinde 30 köyde çalışmalarımız olacak. Tesisleriniz 2,5 milyon liraya mal oldu. Şu anda Türkiye'nin 36 bin köyünden 15,600'üne elektrik verildi. Elektriğiniz hayırlı ve uğurlu olsun." demiş.

Açıkça

DOĞAN YURDAKUL

Söylenti bombası

Gerek olaylar sırasında gerekse de şu anda halkı vurmak için kullanılan en etkili silah söylenti. Halk düşmanları halen söylenti bombasından yararlanarak Çorum'da gerginliğin devamını sağlamaya çalışıyorlar.

Halkın durumu da buna oldukça müsait. Saflık, cehalet, her duyduğuna hemen inanma bir de anıları taptaze olan acılarla birleşince kışkırtıcılara çok müsait bir ortam yaratıyor.

Bir mahallede olan küçücük bir şey, öteki mahalleye gelinceye kadar eklenenlerle upuzun bir hikaye haline geliyor. Bu kahvede bir şey anlatın, karşı kahveye gittiğinizde kendinizin bile tanıyamayacağınız bir masal dinlemeye başlıyorsunuz.

NADIK'TAKİ MODERN SİLAHLAR

Katliamın nasıl söylentilere dayanılarak tertiplendiğini bilmeyen kalmadı. Bu söylentiler güvenlik kuvvetlerini şaşırtmak, hedef saptırmak için de kullanılmış. Alevilerin yoğun olarak bulunduğu Nadık Mahallesi için söylenmedik kalmamış. Orada tanksavar roketleri olduğu, uçaksavar topları bulunduğu, hatta helikopter bulunduğu bile anlatılmış. Ve faşistler çarşıda katliamları, ev yakmaları sürdürürken polis Nadık'a yöneltilmiş. Nadık'a giden bir panzer halkın üstüne rastgele ateş açmış. Hatem Dursun adlı hamile kadın orada polis kurşunuyla ölmüş.

LEFKOŞE KAHVESİNDE NÖTRON BOMBASI

Katliamların yapıldığı mahallelere daha yeni yeni girilirken, yağmalanan malların bulunduğu köylerde hiç bir operasyon yapılmazken Alevi köylerine her gün baskın yapılıyor. Alevi mahallerinden Milönü'nde durmadan arama yapılıyor. Üstelik bu aramalarda olaylara karıştığı için açığa alınan polisler de bulunuyor. Olaylara karıştığı söylenen polislerden Ekrem Bigali geçen gün Milönü'ndeki Lefkoşe Kahvesinde bir arama yapıyor. Haber bizim bulunduğumuz yere Milönü'nde otomatik silahlar yakalandığı şeklinde ulaştı. Gittik araştırdık. Kahvede bir masanın altında boş bir av tüfeği kovanı bulunmuş. Boş kovan bize ulaşana kadar otomatik silah haline geldiğine göre Demirel'e ulaşana kadar herhalde nötron bombası haline gelmiştir diye düşündük. Kimbilir belki de hükümet yakında bir açıklama yapar ve Çorum'da bir kahvede nötron bombası bulunduğunu kamuoyuna duyurur.

KELLELER

Söylenti bombası Alevi vatandaşlar arasında da atılıyor. Bunun esas amacı intikamcılık duygularını körüklemek ve Alevileri Sünnilere karşı bir harekete sürüklemek.

Bunda da faşistlerin yaptığı vahşetten yararlanılıyor. Zaten MHP'nin şimdiye kadar görülmemiş yöntemler uygulayarak insanları korkunç şekillerde öldürmesinin amacı da bu. Alevileri bu vahşete karşı isyan ettirip bir harekete, bir maceraya sürükleyip, yeni felaketlere yol açmak.

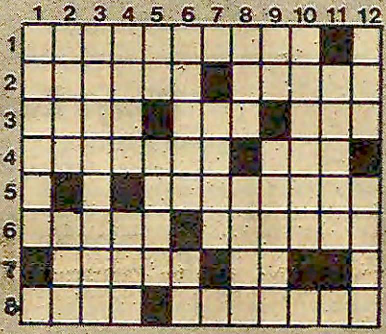
Geçenlerde çimento fabrikası yakınında "üç kelle" yani kesik baş bulunduğuna dair bir haber aldık. Haber bir anda bütün Alevi mahallelerine yayıldı. Hastaneye koşup baktık. Gerçekten de 2 ceset bulunmuştu. Ama kesik baş falan değil, ölülerin başları yerindeydi.

KIR İBİŞ

Gerçek adını henüz öğrenemediğimiz Kır İbiş adlı biri silah kaçakçılığından tutun da aklınıza gelen her türlü işi yapıyormuş. Şimdi Sungurlu'da hapishanede. Olaylar sırasında elinde silah gelişigüzel etrafa ateş ediyormuş. Bu kişinin para ve içki karşılığında her türlü ifadeyi verebileceği söyleniyor. "Bir bardak rakı içirin size olaylar sırasında Ecevit'in barikatlar arkasında olduğunu anlatsın, hatta elindeki Klaşinkofun numarasını versin" diyorlar.

Acaba diyorum, Demirel'in yakaladık dediği ajan ve bilgi aldığı kaynak sakın bu Kır İbiş olmasın? Çünkü hükümetin Çorum hakkında yaptığı açıklamaların Kır İbiş'in anlattıklarından pek farkı yok.

BULMACA

SOLDAN SAĞA: 1) 1973'te İstanbul'da ölen roman yazarı 2) İşçi ile patron arasında imzalanan, çalışma koşullarını belirleyen belge- Dini şarkılara denir 3) Dilenme, dilek- Kalın ton erkek sesi- Üzüm bahçesi 4) Çarpışan tarafların çatışmayı durdurması- TERSİ kılıç, kılıç kılıfı 5) Motorlu taşıtların yapımını konu alan sanayi dalı 6) TERSİ at, eşek sürüsü- Et suyuna ekmek doğrayarak yapılan bir yemek, ya da şiddetli azar. 7) TERSİ kaide- Kimyada Radyum'un simgesi 8) Bazı telli çalgılarda kullanılan, üçgen biçimindeki, küçük sert cisim, mızrap- 'İyi şanslar' anlamında bir balıkçı deyimi.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1) Maaşının çoğunu her ay evsahibine yatıran. 2) Özdeş, aynı- Güreşte bir oyun 3) İspanya'da yeni sömürgeler bulmak için, batı yönünde dünya turuna çıkan ve 1521'de Filipinler'de yerliler tarafından öldürülen Portekizli ünlü denizci 4) TERSİ şaka, latife- TERSİ bal yapar 5) TERSİ denizlerin kısa yazılışı- Akışkanlığı az olan, kıvamlı 6) Çin Halk Cumhuriyeti'nde bir azınlık cumhuriyeti- Kuruşun kısa yazılışı 7) TERSİ sıkılmış meyvadan arta kalan 8) Duygu, sezgi- Tavlada iki oyun birden kazanmak 9) Yurt, yöre- TERSİ düzenlediği bir provokasyonla halkı Çarın sarayına yürüten ve binlerce kişinin ölümüne neden olan Rus Papazı 10) Birbirini tutma, tutarlık (eski dil) 11) Aşağı görme, hor 12) Pişmemiş- Bir işin yapılması için verilen süre, mühlet.

DÜNKÜ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA: 1) Spartaküs- Li 2) İade- Basamak 3) Traktör 4) ekşK- Titrek 5) Şebek- ubA 6) Erkeklik 7) Asis- Ütkaa 8) Doludizgin.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1) Siteci-D 2) Parkur 3) Adaş-Kul 4) rekeŞ- Su 5) tkerD 6) Abo- Besi, 7) Kartel 8) Üs-ikroG 9) Salt-üt 10) Kuyan 11) laleH 12) iK- Kaym.

Yılbaşından bu yana çoğu işçi ve köylü 3 bin Salvadorlu öldürüldü

Salvador'da halkın desteğini kazanamayan cunta, zor durumda

Başpiskopos Romero demokratik haklar için mücadele ederken öldürüldü. Romero'nun cenaze töreninde de kanlı olaylar patlak verdi. (Yukarıda)

Salvador'da iktidardaki 5 kişilik cunta.

- **Cuntayı başlangıçta orta sınıflar ve ABD destekledi. Şimdi ABD bu desteğe rağmen başarı kazanamayan cuntaya karşı yeni çözümler arıyor.**
- **Cuntanın reform programı başarılı olmadı. Reforma katılan köylüler hem kendine sol diyen gruplar, hem de faşist gruplar tarafından öldürülüyor. Faşist gruplar köylüleri "Toprak sahiplerinin topraklarını çalmakla" suçluyorlar.**

DIŞ HABERLER SERVİSİ

BİR Orta Amerika ülkesi olan El Salvador'da General Carlos Humberto Romero'nun faşist diktatörlüğü 15 Ekim 1979'da devrildiğinde gözler onun yerini alan 5 kişilik cuntaya çevrildi. Cunta ilerici subaylardan ve Hıristiyan Demokrat siyasetçilerden oluşuyordu. Cuntayı orta sınıflar ve ABD destekledi.

Cunta iş başına gelince ülkenin sosyo-ekonomik yapısını değiştirecek bir dizi reform yapmayı vadetti. Fakat ne aşırı sağ ne de solcu olduklarını iddia eden bazı gruplar bu reformları benimsemedi. Benimsemek bir yana, karşı çıktı. Bu nedenle ülke o zamandan beri bir kan deryası içine düştü. Bu yılın başından beri şiddet olaylarından 3 bin kişinin canını yitirdiği bildiriliyor. Siyasi cinayetlere kurban gidenlerin çoğu halktan insanlar, işçiler köylüler. Daha birkaç hafta önce, Honduraslı papazlar, sınırı geçmek isteyen 600 erkek, kadın ve çocuğun Salvador ordusunca kurşuna dizildiğini açıkladılar. Öte yandan, yoksul köylüler sırf kooperatiflere yazıldıkları için kurşuna dizildiler.

ÜLKENİN SOSYAL YAPISI

EL Salvador'da servet işadamları, toprakağaları ve yüksek rütbeli subaylardan oluşan bir oligarşinin elinde yoğunlaşmıştır. Ve yoğunlaşma süreci gelişmektedir. 1961'de nüfusun en yoksul yüzde 20'si milli gelirin yüzde 5,5'ini alırken, bu oran 1969'da 3,7'ye düşmüştür. Öte yandan, nüfusun yüzde 80'ini oluşturan köylüler büyük bir yoksulluk içindedir. Tarlaların yüzde 82'si ekilebilir toprakların ancak yüzde 17'sini kapsamaktadır ve köylülerin büyük bir kesiminin toprağı yoktur.

Köylerdeki bu durumdan ötürü kentlere sürekli bir göç var. Başkent San Salvador'un son derece modern merkezini durmaksızın genişleyen bir gecekondu kuşağı sarmıştır. 1969'da komşu Honduras ile bir futbol maçı ertesi çıkan çatışmadan sonra 300 bin Salvadorlunun bu ülkeden sınır dışı edilmesiyle işler daha da bozuldu. Ayrıca bu çatışma iki ülkenin dahil olduğu Orta Amerika Ortak Pazarının işlemez hale gelmesine yol açtı. Geçen hafta bin kadar Salvadorlunun Meksika'dan gizlice ABD'ye geçerken yakalanmaları da bu ülkede yüzde 40'a varan işsizlik sorununu bir kere daha gün ışığına çıkardı.

CUNTA

İŞTE Romero'dan sonra iş başına gelen cunta bu sorunlarla yüzyüze geldi ve birkaç kere üyelerini değiştirmek zorunda kaldı. Gözlemciler ortada bir tutum almaya çalışan cuntanın başarısızlıklarını şu 3 nedene bağlıyorlar:

Birincisi, hükümetin toprak reformunu ve diğer reformları ödeme yoluyla gerçekleştirecek parası yok. İkincisi, çoğunluğu feodal geleneklere bağlı köylüler kooperatif sistemine kendiliklerinden geçemiyorlar. Ve nihayet iki aşırı ucun uzlaşmaz tutumunun doğru bir değerlendirilmesinin yapılmaması reformları imkansız kılıyor. Bazı sol gruplar herhangi bir reform düşüncesine kesinlikle karşı çıkarken, aşırı sağ da ayrıcalıklarından vazgeçemiyor.

Cunta ile işbirliği yapan Hıristiyan Demokratların önderi ve cunta üyesi Duarte şöyle diyor: "Belediyeler ve ulusal muhafızlar 50 yıldır küçük kentlerde iktidarı ellerinde tutuyor. Bunlar sağlam bir baskıcı yapı kurmuşlar. Bu kentlere yeni valiler gönderdik. Yarısı ölüm tehdidi yüzünden gerisin geri kaçtı."

Yazının başında da belirttiğimiz gibi köylerde her gün birkaç köylü öldürülüyor. Köylüler, toprak reformu uygulamasına katılırsa, kendilerine sol diyen bazı gruplar tarafından "ihanet" ile suçlanarak öldürülüyor. Faşistler ise "Büyük toprak sahiplerinin topraklarını çaldıkları" iddiasıyla köylülerin kanına giriyor.

ÖRGÜTLER

SALVADOR solu adına konuştuğunu iddia eden bir "gerilla lideri" siyasetlerini "New York Times" yazarı A. Diding'e şöyle açıklıyor: "Devrim yapmak için oligarşiyi yıkmalıyız. Onun gücü ekonomiktir. Biliyoruz bu halka acı getiriyor. Fakat halk bunun bedelini ödemeye hazırdır. Biz, kaybedecek bir şeyi olmayan halk için savaşıyoruz."

Ülkede solcu olma iddiasıyla mücadele eden 4 grubun 15 bin silahlı gücü olduğu sanılıyor. Bir iddiaya göre bunlar 200 bin kişilik bir desteğe sahipler. Şu anda en büyük zaafları ortak bir yönetim oluşturamamış olmaları.

Faşistler ise esas olarak ordudan besleniyor. Yarı-askeri faşist örgütlerin başında Milliyetçi Demokratik Örgüt ve Beyaz Savaşçılar Birliği geliyor. Bu örgütleri ABD ve Avrupa'da yaşayan Salvadorlu zenginler besliyor.

Cuntaya gelince, İngiliz "Economist" dergisinin yazdığına göre, cunta son zamanlarda özel sektörle barış yapmış durumda. "Economist," cuntanın Arjantin ve Uruguay'da olduğu gibi önceliği "sol"un ezilmesine verdiğini ileri sürüyor.

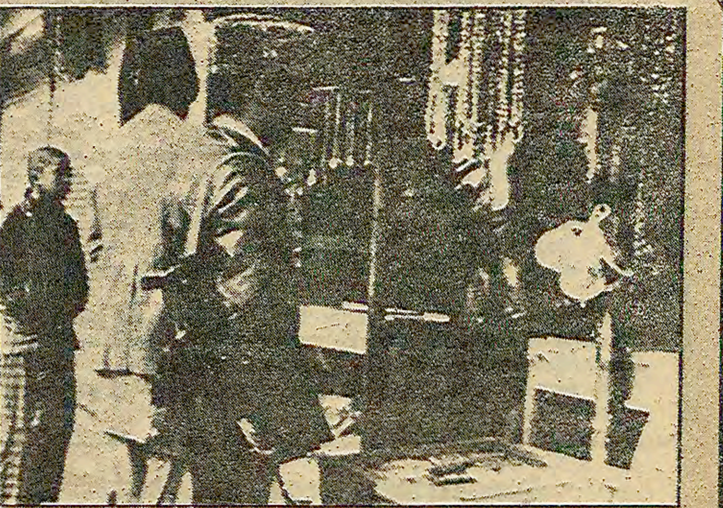
Cuntanın başarısızlıkları, Romero'nun devrilmesine yardımcı olan ABD yönetimini de güç durumda bırakıyor. Carter yönetimi başlangıçta halkın desteğini sağlaması için cuntayı reform yapmaya zorlamıştı. Öte yandan, askeri yardımı kesme tehdidiyle ordudaki darbeci unsurları denetim altında tutmaya çalışıyor. Ne var ki, bu girişimlerin etkili olduğu söylenemez. Tam tersine, Washington'un kendilerini desteklememesi faşistleri kızdırdı ve bir grup faşist ABD Büyükelçisinin evini basmaya kalkıştı.

Bu arada Carter yönetimi, soldaki Marksist geçinmeyen unsurları bağrında toplayan Demokratik Devrimci Cephe ile de anlaşmaya ve ülkede ateş-kes sağlamaya çalışıyor. Ne var ki, şu ana kadar Cephe bu girişime bir cevap verme eğiliminde değil.

28 Haziran tarihli "Economist" dergisi, ABD'nin içinde bulunduğu durumu şöyle özetlemiş: "Öyle görülüyor ki, ABD'nin tek bir şansı kaldı: Ya çekilecek ve solcu bir rejimin iş başına gelmesini göze alarak Salvadorluları kendi başlarına savaşmaya bırakacak ya da dişini gıcırdatarak sola karşı mücadeleye yardım edecek."

Öte yandan cunta üyesi Albay Arnoldo Majano şu iddiayı ortaya atıyor: "Önümüzdeki yıl tayin edici olacak. Eğer bu deneme başarısızlığa uğrarsa, ABD askeri müdahale yapmaya hazır."

ABD'nin askeri müdahale yapacak gücü olması tartışma götürür bir husus ama kesin olan bir şey var ki, Salvador'u karışıklıklarla dolu günler bekliyor.

Kabil'deki Ruslar alışverişe bile ellerinde silahlar ve etraflarında muhafızlarla çıkabiliyorlar.

Afganistan'da 10 gün geçiren Amerikalı gazeteci anlatıyor:

«Kabil'e 20 km. uzaklıkta direnişçilerin kampları var»

- **Yabancı bir tarım uzmanı bir köye iki tank, iki helikopter, 300 asker eşliğinde gidebiliyor.**
- **Ruslar kendi konut bölgelerinin dışına çıkamıyor.**

Afgan direniş kuvvetlerinin, Moskova Olimpiyatları öncesi Rus işgalcilerine karşı saldırıya geçmeye hazırlandığı bu günlerde AP haber ajansı muhabirlerinden Edith Lederer Afganistan'da 10 gün geçirdi. Lederer Afganistan izlenimlerini şöyle aktarıyor:

KABİL'İN BURNUNUN DİBİNDEKİ DİRENİŞÇİLER

Tozlu pazar yerlerinde ve kalabalık çayhanelerde, esnaf ve öğrenciler işlerini ve öğrenimlerini bırakmayı ve işgalci Sovyet birliklerine karşı silaha sarılmayı konuşuyorlar.

Afganistan başkentine 20-25 kilometre uzaklıktaki mücahit kamplarını ziyaret eden görgü tanıkları, şimdiden bazı öğrencilerin, işadamlarının ve çeşitli meslek sahiplerinin Müslüman mücahitlerin yanı sıra savaştıklarını, hatta bazılarının Kabil'le bu sığınaklar arasında gidip geldiğini söylüyorlar.

ARTAN DİRENİŞ

Şiragha adlı orta yaşlı bir memur şöyle konuşuyor: "Ruslar çekilmelidir. Yoksa hepsi ölecek. Afganlar çok sıkı insanlardır. Güçlü savaşçılarız biz. Bu ülkede 16 milyon kişi yaşıyorsa, bizimle savaşmak için 32 milyon kişi getirmeleri gerekiyor."

Kabil'deki Batılılar, Afgan çocuklarının öldürülmesi ve 75-80 bin civarında olduğu tahmin edilen Sovyet birliklerinin köyleri ve tarlaları yakması ile ilgili hikayeler anlatılıyor. Altı ay sonra, Sovyet işgaline karşı direniş büyüyor.

Geçen hafta Kabil'in güneyindeki Logar Eyaletindeki bir köyü ziyaret etmeye çalışan yabancı bir tarım uzmanı, kendisine iki hükümet yanlısı tankın, 2 helikopterin ve 300 askerin eşlik ettiğini söyledi.

Defalarca yabancı hakimiyete direnmiş olan Afganlar, Kremlin'in bir tümen çekme açıklamasını propaganda olarak ciddiye almıyorlar.

Afganlar, vatanlarında Sovyet birliklerinin bulunmasıyla, Kremlin'in ilki 1978 Nisanında hükümet kurulması üzerine başlayan savaşa siyasi bir çözüm bulma hedefini açıklamasını nefretle karşılıyorlar.

Az sayıdaki Batı Avrupalı ve Amerikalı ziyaretçi hep Rus sanılıyor. Afganlar "Rus" ya da "Sovyet" diye yuhalarcasına bir ses çıkarıyor, bazan da omuz vuruyor, çimdikliyor veya taş atıyorlar.

Ruslar ise kendi konut bölgelerinin dışına çıkmıyor, büyük gruplar halinde turistik mahallelerde alışveriş yapıyor, yemek yiyorlar.

Afganlılar ziyaretçinin gerçekten Batılı olduğunu öğrenince tutumlarını değiştiriyorlar. Bir taksi şoförü, "Amerikalıları severiz, umarız bize yardım ederler" diyerek para almadı. Diğerleri ise Farsça "iyi" diyerek gülüyorlar.

Büyüyen halk direnişi Kremlin liderlerinin başını ağrıtıyor. Önlerinde iki seçenek var; birliklerinin gücünü bugünkü düzeyde tutsalar, sadece büyük kentleri ve anayolları denetim altında tutabilecek, direnişçilerin saldırıları sürecek. Veya çok sayıda destek kuvvet gönderip, direnişçiler ezilecek. Bu ise gözlemcilere göre en az bir milyon Afganlının hayatına malolacak.

SOVYETLERE YARDIM EDEN YOK

Sovyet birlikleri Afgan hükümet kuvvetlerinden çok az yardım alabiliyor. İyi haber alan kaynaklar, Sovyet destekli Babrak Karmel hükümetinin evlere ve genelevlere baskınlar düzenlediğini ve kağıt üstünde 80 bin gözüken ama kitlesel firarlarla sayıları iyice azalan Afgan ordusu için asker bulmaya çalıştığını belirtiyorlar.

Gözlemciler, ancak iki Afgan komando birliğinin gücünün tam olduğunu, asker sayısının bugün 20-40 bine kadar düştüğünü söylüyor.

Direnişçilerin de güçlerini ve başarılarını abarttığı söyleniyor. Ancak, savaşın birçok Afganlının hayatını ve ekonomiyi karışıklık içine ittiğine de kuşku yok.

Uzun süredir gelişmeleri izleyen kimseler, işsizliğin ve fiyatların arttığını, sebze ve meyvaların pazara ulaşmadığını ve liselerde devam oranının yüzde 50 düştüğünü anlatıyorlar.

DİN KONUSU

sorular ? cevaplar

SORU Devrimci halk iktidarı kurulduğu zaman din konusundaki tutum ne olacak?

CEVAP Devrimci halk iktidarında her yurttaş, istediği düşünce ve inanca sahip olmakta özgürdür. Şu ya da bu dine, mezhebe veya düşünceye inandığı için kimse baskı görmeyecektir. Şunu iyice kavramak gerekir ki, insanların düşüncelerini ve inançlarını baskıyla, zorla değiştirmeye imkan yoktur. Biz Bilimsel Sosyalizme inanıyoruz. Ancak, insanları kılıç zoruyla, baskıyla bilimsel sosyalist yapmayı düşünmek bile saçmadır. Haksız ve gerici olanlar; halka baskı yaparlar. Halkın çıkarlarını savunanlar ise, ideolojilerine güvenirler. Devrimciler halkın eninde sonunda kendi görüşlerini benimseyeceğini bilirler ve halkı eğitir, yeniden kalıba dökerler.

Devrimci halk iktidarında, her yurttaş istediği din ya da düşünceye inanmakta özgür olduğu gibi, ibadet yapmakta da özgürdür. İsteyen oruç tutar ya da tutmaz, isteyen namaz kılar ya da kılmaz. İsteyen İslamiyete inanır, isteyen Hıristiyanlığa. İsteyen de dinlerden birine inanmayı reddedebilir. Herkesin inancı kendi gönlünde ve kafasındadır.

Gerçek devrimcilerin, bugüne kadar herhangi bir insana inancı ya da düşüncesi yüzünden herhangi bir baskıda bulunduğu ya da zora başvurduğu görülmemiştir. Ama dikkat ediniz, Müslüman olduğunu söyleyen MHP'lilerden, bazı solcu geçinen zorbalara kadar hepsi, beğenmediği görüşte olanları dövmeye hatta öldürmeye kalkmakta, gazete ve kitap okuyana saldırmakta, farklı görüşten insanların toplantılarını, kahvelerini taramaktadırlar.

Bugün ülkemizde büyük çoğunluk Müslümandır. Ancak yurttaşlarımızın önemli bir kesimi Sünni mezhebinden olmakla beraber bir kesimi de Alevi mezhebindendir. Devrimciler, herhangi bir mezhebe dayanmayı reddetmekte ve her iki mezhepten yurttaşlarımızın birliğini ve eşitliğini savunmaktadırlar.

Devlete Yapılan Son «Destek»

(Baştarafı 1. sayfada)

saldırıyı kesin sonuca kadar sürdürmek niyetindedir. Amaç CHP'yi seçimlere kadar sindirmek ve felce uğratmaktır. MHP böylece seçimlerden AP ile hükümet kuracak güçlü bir parti olarak çıkmayı planlamaktadır. Güçlü bir hükümet ortağı haline gelmek, elverişli bir durumda hükümet içinde hesaplaşmaları gündeme getirebilmenin de şartıdır. Tabii bu hesaplaşmaların bugün olduğu gibi her yönteme başvurularak yürütülmek isteneceği kuşkusuzdur.

Şunu açıkça belirtmek gerekir ki MHP sonuç olarak iktidarda ortak tanımayan bir doğaya sahiptir. Bu karakter onu iktidarın bütün dizginlerini kendi elinde toplamaya ve burjuvazinin geniş kesimlerini de bastırmaya yöneltmektedir. Bugün MHP'yi "devletin destekçisi" olarak görenler, siyasi mücadelede MHP'den yararlandıklarını sananlar, eninde sonunda belayı başlarına kendi elleriyle sardıklarını göreceklerdir.

Nitekim hakim sınıfların bazı merkezi güçleri, özellikle Çorum kırımından sonra tedirgin olmaya ve MHP konusunda biraz daha derin ve uzun süreli düşünmeye başlamışlardır.

MHP, hiç bir zaman amacına ulaşamayacaktır. Ne dünya durumu ve Ortadoğu şartları, ne de Türkiye'nin gelişme düzeyi Türkeş'in partisine hedefine ulaşma şansı tanımayacaktır. Ne var ki MHP ırkçı, mezhepçi, yobaz ve zorba niteliğiyle Türkiye'nin bölünmesine ve büyük iç kargaşalıklara yuvarlanmasına hizmet etmekte, böylece çok daha büyük ve yıkılması daha güç bir zorbanın, Moskovalı emperyalistlerin aradığı ortamı yaratmaktadır.

Köksaloğlu'nun katledilmesinden sonra bu gidişle Türkiye'yi nelerin beklediğini herkes bir kere daha ve ciddi olarak düşünmelidir. "Menfur cinayet" gibi sözler ve başsağlığı dilekleri artık insanlara "Bu kadar ikiyüzlülük yeter" dedirtmektedir.

MHP'ye kol kanat geren ve Türkeş'in canilerini "devlet destekçisi" sayan bir hükümet bakalım bu sorumsuzlukla nereye kadar gidebilecektir.

Peki, Fatsa'daki maskeliler neci oluyor?

Doğan Özlerin ve diğer seçkin aydınlarımızın birbiri peşisıra vurulduğu bir ortamda "Bana sağcılar da cinayet işliyor dedirtemezsiniz" diyen ve anarşinin sağdaki kaynağını inkar eden hep bu hükümetin Başkanı Demirel oldu.

Kaldı ki, İçişleri Bakanı, bu düzeltmeyi yaparken, bir yandan da MHP'li kanun kaçaklarını yüzlerine bez geçirterek Fatsa'da polisin "yardımcısı" olarak kullanıyordu.

İçişleri Bakanı, hem "Her türlü anarşinin karşısında olduğunu" söylemekte, hem de sağcı anarşistlerin parmaklarıyla işaret ettiği yurttaşları toplayarak, onlara baskı uygulamaktadır.

Hükümetin şu soruya açık bir cevap vermesi gerekiyor: "Fatsa'daki maskeliler, kanun kaçakları mıdır, yoksa devletin destekçileri midir?

Bu sorunun açık bir cevabını vermeden yapılan düzeltmeler inandırıcı olamaz.

Grevdeki seyisler açıklama yaptı
"At sahipleri, sendikalaşma hakkımızı tanırsa, çalışmaya hazırız"

İŞÇİ SERVİSİ

JOKEY Kulübüne bağlı olan Yeni Ahırlarda bir süreden beri grevde olan seyisler basına bir açıklama yaparak, grevlerinin yasal olduğunu ve işveren sendikayı tanıyıncaya kadar mücadeleyi sürdüreceklerini belirttiler.

Seyislerin açıklamasında şöyle deniyor:

"Biz 600 at seyisi yıllardan beri hayvanlarla eş değerde, hatta daha aşağı değerde tutulduk. Çocuklarımız doktorsuzluktan, ilaçsızlıktan ölürken, atlar özel dispanserlerde her gün veteriner kontrolünden geçiyor.

"Yıllardır kaçak çalıştırıldık, sigorta primlerimiz ödenmedi. Devletten vergi kaçıranlar bizi karın tokluğuna aç sefil çalıştırdılar.

"1978'deki sendikalaşma girişimimize karşı çıkan işverenler "Biz bu işi zevk için yapıyoruz, zevklerimize kimseyi karıştırmayız" diyerek baskı ve tehdit yöntemine başvurdular.

"Son olarak verdiğimiz mücadele ile 1 Mayıs 1980'de sendika ile protokol yapmayı kabul etmiş gözüken işverenler bugüne kadar hiç bir görüşme yapmadılar.

"Biz Anayasanın bize tanıdığı haklara dayanarak insanca çalışabilme hakkı için çalışmıyoruz. Çalışabilmemizin şartları ise şunlardır:

"At sahiplerinin sendikalaşmamızı kabul etmesi,

"Sendikamızla toplu iş sözleşmesi görüşmelerinin başlatılması,

"Sigorta primlerinin tamamının ödenmesi,

"Seyislerin ilk işe giriş tarihlerinin belgelenmesi."

Türkiye ve...

(Baştarafı 3. sayfada)

na ermesinden sonra bir ortak açıklama yapılacak.

Öte yandan Rodos'ta saldırıya uğrayan Gemlik gemisi de dün sabah saat 05.30 sularında tekrar Marmaris'e döndü. Gemi süvarisi Sabit Oğuz, yapılan gösterilerin gece geç saatlere kadar sürdüğünü, bunu önlemek için yapılan girişimlerin ise bir sonuç vermediğini söyledi. Gemide bulunan yolcuların büyük bir kısmı ise Rodos'a inemeden geri dönmek zorunda kaldılar.

Bu arada Yunanistan'ın Selanik şehrinde düzenlenen Büyük İskender sergisinin açılış törenine katılacak olan Kültür Bakanı Tevfik Koraltan dün sabah uçakla Yunanistan'a gitti. Koraltan ayrıca, iki ülke arasındaki kültür ilişkilerinin geliştirilmesi için de görüşmelerde bulunacak.

Ecevit: Katiller...

(Baştarafı 3. sayfada)

partimizi cinayetlerinin başlıca hedefleri arasına almışlardır. Şimdi Abdurrahman Köksaloğlu arkadaşımızın kişiliğinde CHP ile birlikte parlamenter demokrasiyi de tahribe yöneldiklerini kesin biçimde açığa vurmuş olmaktadırlar.

"CHP'liler Atatürk'ün emaneti olan Cumhuriyeti ve halkımızın onuru olan demokrasiyi korumak ve yaşatmak uğruna hiç bir baskıdan ve artan saldırılardan ve cinayetlerden yılgınlığa kapılmaksızın yürekli mücadelelerini sürdüreceklerdir. Size ve tüm partili arkadaşlarıma saygılar sunarım."

Ecevit, İstanbul Milletvekili Abdurrahman Köksaloğlu'nun öldürülmesi nedeniyle Köksaloğlu'nun eşi ve annesine de birer telgraf göndererek olaydan duyduğu üzüntüyü bildirdi ve başsağlığı diledi.

ECEVİT'İN BASIN TOPLANTISI

Grub toplantısından sonra bir basın toplantısı yapan CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit, "Bu ortamda seçimler anlamsız hale gelmiştir" dedi. Köksaloğlu'nun şahsında esas olarak Parlamentoya, parlamenter rejime saldırıldığını belirten Ecevit, şöyle konuştu: "Bütün bunlar plandır. Bu plan aşama aşama uygulanmaktadır. Amaç, devleti başsız bırakmak, Parlamentoyu kilitli tutmak, seçimleri anlamsız kılmak, CHP'ye de denetim görevini yaptırmamaktır."

Hükümetin, eli kanlı sokak eşkiyasını hükümete destek gibi gösterdiğini söyleyen Ecevit, bu arada TBMM'ye bir çağrıda bulunarak şöyle dedi: "Bu devleti TBMM kurmuştur. Bugün TBMM üyelerine CHP grubu adına çağrıda bulunuyorum. Eşkiya çetelerini devlete destek gibi görmeyen, teröristler arasınada ayırım gözetmeyen bir onarım hükümeti kurulmalıdır. Bu onarım hükümetinin en önemli görevi ülkeyi seçimlere götürmek ve seçim güvenliğini sağlamak olmalıdır. Bu ortamda seçimlere gitmek anlamsızdır. Çünkü Parlamento aritmetiği bu cinayetlerle değişmektedir."

MİLLETMECLİSİ BAŞKANLIK DİVANI TOPLANTISI

CHP İstanbul Milletvekili Abdurrahman Köksaloğlu'nun öldürülmesi üzerine, Millet Meclisi Başkanı Cahit Karakaş tatilini yarıda keserek Ankara'ya döndü. CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit'le kısa bir görüşme yapan Karakaş, daha sonra Millet Meclisi Başkanlık Divanını olağanüstü toplantıya çağırdı.

Başkan Vekilleri MSP'li Müslih Görentaş ve CHP'li Memduh Ekşi, Divan üyeleri AP'li Hamdi Mağden, CHP'li Nizamettin Çoban, İsmail Hakkı Öztorun'un katıldığı toplantıdan önce kısa bir açıklama yapan Karakaş şunları söyledi:

"Dün TBMM, tarihinde ilk defa bir kurban vermiş oldu. Başkanlık divanını bu konuyu görüşmek üzere toplantıya çağırdım. Bu vahim ve ciddi olayı görüşeceğiz."

Karakaş Millet Meclisi Başkanlık Divanının Köksaloğlu'na devlet cenaze töreninin yapılmasını, sadece bu konuyla ilgili olarak Millet Meclisini özel toplantıya çağırmayı kararlaştırdığını bildirdi.

Başkanlık Divanı ayrıca bir de bildiri yayınlayarak cinayeti kınadı. Hedefin Parlamento olduğu belirtilen bildiride, bütün parlamenterlerin parti farkı gözetmeksizin anarşiye karşı birleşmeleri isteniyor.

CHP GRUBU TOPLANDI

Öte yandan CHP grubu da Köksaloğlu'nun öldürülmesini ve İçişleri Bakanı Mustafa Gülcügil için verilecek gensoru önergesini görüşmek üzere saat 11.00'de olağanüstü toplandı.

Ortak grub toplantısını açan Coşkun Karagözoğlu, "İlk kez bir parlamenter, cumhuriyet tarihimizde hayatını bir saldırı sonucu yitirmiştir. Köksaloğlu'na karşı girişilen bu alçakça saldırı onun şahsında TBMM'ye, parlamenter rejime ve milli iradeye karşı yapılmıştır" dedi.

Daha sonra da basına kapalı olarak süren grup toplantısında Genel Başkan Ecevit konuştu.

Bu arada grup toplantısı başlarken Trabzon Milletvekili Ertoz Vahit Suiçmez bir rahatsızlık geçirdi ve kendisine tıbbi müdahale yapıldı.

CHP grubu toplantı sonunda, faşizmle tıpkıKurtuluş Savaşındaki ruhla mücadele edilmesi kararı aldı.

CHP İSTANBUL'A HEYET YOLLADI

Köksaloğlu'nun ölüdürülmesi üzerine CHP, Genel Sekreter Yardımcıları İmaddettin Elmas ve Nusret Aydın ile Genel Sayman İlhan Biber'den oluşan bir heyeti İstanbul'a gönderdi. Bu arada İstanbul'da bulunan Grup Başkanvekili Metin Tüzün'e de İstanbul'da kalarak heyete katılması talimatı verildi.

Öte yandan Milli Birlik Grubu Başkanı Fahri Özdilek ve arkadaşları ile Kontenjan Grubu Yöneticisi Fahri Çoker ve grubun bazı üyeleri Ecevit'i ziyaret ederek başsağlığı dilediler.

CHP GENÇLİK KOLLARININ AÇIKLAMASI

Köksaloğlu'nun öldürülmesiyle ilgili olarak bir açıklama yapan CHP Gençlik Kolları Merkez Kurulu Başkanlığı şunları belirtti.:

"Milletvekilimiz Abdurrahman Köksaloğlu'na kurşun sıktıranlar bugün Türkiye Cumhuriyeti Parlamentosu çatısı altındadır. Türkiye Cumhuriyeti Parlamentosu ve demokratik parlementerler rejim adına ülke yönetiminde bulunanlardır. Siyasal iktidara destek olan MHP ve bu partinin faşist cinayet şebekeleridir.

"Bu olay da göstermiştir ki, "Anayasal, demokratik kuruluşlar ve Türkiye Cumhuriyetinin temel kurumları için yitirilecek zaman kalmamış demektir.

"Parlamento, bugün AP azınlık iktidarının desteklediği faşist güçlerin karşısında meşru müdafa durumuna düşmüştür. AP parlamenter rejimin, demokrasinin ve CHP'nin üstesinden gelemeyecektir.

"CHP'liler parlamenterleriyle, üyesiyle, işçisiyle ve genciyle, silahların, faşist odakların üstüne yürüyecektir."

Gaziantep'te...

(Baştarafı 3. sayfada)

Önceki gün Trabzon'da 10 dakika aralıklarla iki ayrı yerde meydana gelen patlamalarda, yaralanarak Numüne Hastanesinde tedavi altına alınan üç yaralıdan Ahmet Çakmak kurtarılamayarak öldü. Hastane yetkilileri yaralı Mustafa Kaplan'ın durumunun da ciddiyetini koruduğunu belirttiler.

Trabzon'da önceki gece öğrencilerin kaldığı eve atılan patlayıcı madde, evdekilerin tatilde olması sayesinde ölüme neden olmadı. Bombanın etkisiyle çevre binalarda hasar meydana geldi

BURSA'DA BİR DİŞ TEKNİSYENİ ÖLDÜRÜLDÜ

Mehmet Delener adlı sağ görüşlü bir diş teknisyeni, dün sabah Bursa'nın Yeşilyayla semtindeki muayenehanesinde, silahlı bir kişi tarafından vurularak öldürüldü. Katil olay yerinden yaya olarak kaçtı.

İSTANBUL'DA

Kasımpaşa'da Küçük Piyale Mahallesi Zincirlikuyu Caddesi 161 numaralı binanın önünde duran 26 yaşındaki İbrahim Oktay dün saat 07.35'de kimliği belirlenemeyen kişilerin açtığı ateş sonucu öldürüldü.

ANKARA'DA

Ankara Gülveren Tarlaiçi Dutluk Sokakta oturan Ankara Devlet Mimarlık ve Mühendislik Akademisi, Mimarlık bölümü son sınıf öğrencisi sol görüşlü Hasan Akyüz'ün evine dün gece 03.00 sularında silahlı üç kişi ateş açtılar. Üç yerinden yaralanan 25 yaşındaki Hasan Akyüz, Hacettepe Hastanesine kaldırıldı. Durumunun ciddi olduğu belirtiliyor.

Hasan Akyüz'ün evi 27 Şubatta da kurşunlanmıştı. Bu olayda Hasköy katliamından aranan iki MHP'linin yer aldığı belirlenmişti.

Ankara-Kayaş Şahap Gürler Mahallesinde oturan ve Şeker Öğrenci Yurdunda şoför olarak çalışan sağ görüşlü Yusuf Cırlak dün gece 03.00 sularında bahçesini sularken üzerine ateş açıldı. Cırlak'ın hayatının tehlikede olduğu bildirildi.

Gene aynı mahallede oturan Kamil Avcı ile 17 yaşındaki sağ görüşlü bir genç ise aynı saatlerde bahçe sularken kaçırılıp Kayaş tarla içine götürüldü. Avcı'yı kaçıranlar orada ateş edip vurdukları genci ölü diye bırakıp gittiler, Avcı 05.30'da yoldan geçenler tarafından bulunup hastaneye kaldırıldı.

RAMAZAN MÜNASEBETİYLE MHP TERÖRÜ

Ramazan ayını bahane eden MHP'lilerin yurdun çeşitli illerinde yer yer olay çıkardıkları görülüyor.

İstanbul Gaziosmanpaşa Meydanında MHP binasından çıktıkları görülen, tanınmamak için başında takke ile dolaşan kişilerin sigara içen inşaat işçilerine sataştıkları ve zorla sigaralarını söndürtmek istediklerini ve olay çıkartmaya çalıştıkları bildiriliyor. Polislerin gözü önünde olan olayda engellemeye çalışmadıkları, meydandaki ayakkabı boyayan çocukların sandıklarını kırarak işçilere göz dağı verdikleri, aynı polislerin bir kamyon şoförünü meydanda arabasından indirerek meydanda dövdükleri gelen haberler arasında.

Gülcügil...

(Baştarafı 1. sayfada)

sol anarşiyi söyledikten sonra sağ anarşi için de, kendisini güvenlik kuvvetlerine yardımcı kabul eden bir grubun da diğer sol anarşistlerin karşısına çıktığını ve anarşiyi çoğalttığını ve bizim her türlü anarşinin karşısında olduğumuzu, devlet güvenlik kuvvetlerinin desteğe veya yardıma ihtiyacının olmadığını söyledim.

Bunun bir kısmını almak suretiyle, o şekilde tefsir ediyor. Kendi kafasında yarattığı imaja göre, kendi kafasındaki hayallere göre tefsir ederek hatalı bir tutum içine giriyor."

Balgat katliamı sanıkları Armağan ve Pehlivanoğlu hakkındaki idam cezası, Askeri Yargıtayca onaylandı

ANKARA (AA)

ANKARA Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi tarafından Balgat katliamı sanıkları İsa Armağan ve Musa Pehlivanoğlu haklarındaki idam cezası Askeri Yargıtayca onaylandı.

Askeri Yargıtay 2. Dairesi ayrıca iki kişiyi öldürmekten sanık Necdet Adalı ile Kemal Ergin hakkındaki idam cezalarını da onayladı.

Bu arada Türkiye Şeriatçı Komando Ordusu (TUŞKO) adlı çeteye mensup Mehmet Varlık'a ait 36 yıllık hapis, Naim Yanık'a verilen 36 yıllık hapis, Ahmet Çelik'e verilen 26 ve Ali Demirel'e verilen 10 yıllık hapis cezaları da onaylandı.

Batıkent' e bir günde bin kişi başvurdu

ANKARA (ÖZEL)

ANKARA'da oturan, evi ve arsası olmayanları ev sahibi yapmak üzere kurulan Kent Koop'a bir günde bini aşkın yurttaş başvurdu. Ankara Belediye Başkanı ve Kent-Koop Genel Başkanı Ali Dinçer'in 13 Temmuz Pazar günü televizyonda yaptığı, kurulacak Batı Kent'i tanıtan konuşmasından sonra pazartesi günü Kent-Koop önkayıt ve danışma bürosuna yüzlerce başvuru yapıldı.

Kent-Koop yetkilileri başvuruların 30 bini aşmasını bekliyorlar.

Perinçek...

(Baştarafı 1. sayfada)

lenmiştir.

"Başbakanın ve diğer sorumluların, ülkemizin değerli insanlarına yönelen her cinayetten sonra yayınladıkları başsağlığı mesajlarını ve üzüntü gösterilerini samimi olarak kabul etmeye imkan yoktur. Bu samimiyetsiz üzüntü gösterileri artık vicdanlarda isyan duygusu yaratmaktadır. Çünkü herkes bilmektedir ki, Abdi İpekçi'den Abdurrahman Köksaloğlu'na kadar uzanan bir dizi cinayetin emrini verenler, hükümetin yanıbaşında durmaktadırlar. Demirel'in İçişleri Bakanı, daha iki gün önce bu cinayetleri işleyen Türkeş'in komandolarını "devletin destekçisi" ilan etmiştir.

"MHP'lileri devletin köşebaşlarına yerleştiren bir hükümetin anarşiyi önlemesine ve ülkemize barış getirmesine imkan var mıdır? Böyle bir hükümetin cinayetlerden şikayet etmeye bile hakkı yoktur. Çünkü anarşinin kaynaklarından biri olan MHP'yi siyasi himayesi altına almıştır.

"Bu kanlı gidişe son vermenin bir tek yolu vardır: Her iki terör odağına karşı kararlı bir siyaset izlemek ve ülkenin en geniş güçlerini özgürlük temelinde birleştirmek. Moskova'nın yıkıcılığının ve MHP zorbalığının karşısına dikilen bir Milli Birlik Hükümetinin kurulması artık büyük bir zorunluluk haline gelmiştir.

"Yüreği Türkiye ile çarpan herkesi, silkinmeye, basit çıkarların ve günlük siyasetlerin üzerine çıkarak, barış ve özgürlük için birleşmeye çağırıyoruz."

K.Maraş...

(Baştarafı 1. sayfada)

yapıldı. Daha sonra sanıkların gösterdikleri savunma şahitleri dinlendi. Dosyada mevcut yazılı delillerin dinlenmesinden sonra da müdahil vekili avukatlar ve askeri savcılar esas hakkındaki iddialarını ortaya koydular.

Hava Pilot Albay Nizamettin Akal Başkanlığında ve Deniz Hakim Yarbay Gürsel Akbatur ile Hakim Binbaşı Kerim Günay'dan oluşan Mahkeme Heyeti duruşmayı 8 Ağustos günü sabah saat 08.00'e erteledi. 8 Ağustos günü Mahkeme Heyetinin sanıklar hakkında verdiği hükümler okunacak.

İLAN
İSTANBUL 9 NCU İŞ MAHKEMESİ HAKİMLİĞİNDEN

Dosya No: 1980/53

İ.E.T.T. Genel Müdürlüğü tarafından davalı Osman Balyemez aleyhine açılan 11.567.38 liranın tahsili davasında:

İstanbul-Eyüp, Yıldırım Mah. Hüner Sok. No:5 D:2'de ikamet ettiği iddiasıyla davacı tarafından açılan alacak davası dolayısıyla davalının bildirilen adresine çıkarılan tebligata verilen meşruhata göre taşındığı, zabıta marifeti ile yaptırılan tahkikatta ise tanıyan ve bilenin olmadığı yolunda cevap verildiğinden mahalli gazete yolu ile ilanen tebligat yapılmasına mahkemece karar verildiğinden,

Davalı OSMAN BALYEMEZ'in duruşmanın bırakıldığı 23.10.1980 Cuma günü saat 9.25'de mahkememiz salonunda hazır bulunması veya kendisini bir vekille temsil ettirmesi aksi takdirde adına ilanen gıyap kararı tebliğ olunacağı davetiye yerine kaim olmak üzere ilanen tebliğ olunur. 14.7.1980

(Basın: 5082-866)

Mecidiyeköy cinayet...

(Baştarafı 1. sayfada)

Şişli örgütüne ve ÜGD Mecidiyeköy lokaline bağlı bu kişilerin yakalanmasıyla olayların durduğu, daha sonra serbest bırakılmalarının ise peşpeşe cinayetlere yol açtığı da gözleniyor.

Bu bölgede işlenen cinayetlerde katillerin "biz polisiz" diyerek kapı açtırmaları ya da Sevinç Özgüner cinayetinde olduğu gibi aynı iddia ileri sürülerek zorla içeri girilmesi de dikkati çeken bir nokta. Mecidiyeköy muhtarlığının soyulması, mühür, resmi evrak ve ikametgah listelerinin çalınması da başka önemli olay.

Bu semtte bazı kişilerin, yarı resmi bir kıyafette gece devriye gezdikleri saptandı. Saat 10.00'dan sonra ortaya çıkan bu kişilerin üzerinde askeri komando elbiseleri bulunuyor. Ancak keplerinin olmadığı ve ses çıkarmayan lastik ayakkabı giydikleri görülüyor. Yetkililer, MHP'lilerin Mercan Yokuşundaki terzilerde askeri kıyafetler diktirdiklerinin belirlendiğini açıklıyorlar.

CİNAYET İŞLEMEYE HAZIRLANIYORLARDI

10 Temmuz günü MHP'lilerin Mecidiyeköy meydanında zorla Hergün gazetesi sattıkları ve inzibat erleriyle samimi vaziyette konuştuklarını belgeleyen fotoğraflar yayınladık. Bu yayın üzerine, askeri makamlar soruşturma açtı ve olayı araştırmaya başladı. O gece geç saatlerde gazetemize bir telefon geldi. Telefondaki ses, "İyi fotoğraflar çekmişsiniz fakat yakında size daha iyi fotoğraf çekme imkanı sağlayacağız" şeklinde bir cümle kullanarak, tehditler sıraladı. Konuşması sırasında kullandığı deyimler ve ses tonundan bu kişinin bölgedeki Ülkü Yolu Derneği sorumlusu Bahtiyar Çelik olduğunu saptadık ve bu telefon konuşmasıyla ilgili haberi gazetede yayınladık. Nitekim ertesi gece aynı ses tonu ve deyimlerle konuşan kişi, tehditlerini tekrarladı ve bu kez isminin Bahtiyar Çelik olduğunu da itiraf etti. Bu telefon konuşmalarından üç gün sonra, CHP Milletvekili Köksaloğlu'nun öldürülmesi Bahtiyar Çelik'in de cinayet hazırlıklarının içinde bulunduğunu gösteren bir kanıt niteliğinde.

KÖKSALOĞLU VE MHP'Lİ ÇETE

CHP Milletvekili Köksaloğlu'nun öldürüldüğü yer olan Hürriyet-i Abide Caddesi, bölgedeki komandoların sürekli Hergün gazetesi sattıkları ve esnafı haraca bağladıkları yerlerden biri. Esnafa zorbalık yapan bu kişilerin sık sık MHP Şişli İlçe binasına girip çıktıkları gözleniyor. MHP'li komandoların daha önce Köksaloğlu'nun yazıhanesine de gelerek zorla Hergün gazetesi sattıkları belirtiliyor.

Köksaloğlu'nun yazıhanesi, 7 ay önce bombalandı. Damadı Mustafa Sarıgül, Tarabya'da ayağından yaralandı. Bu olaydan sonra aileye yönelttikleri tehditleri sürdüren MHP'lilerin, Köksaloğlu'nun kızına "Kocanı şimdilik bağışladık" dedikleri bildiriliyor.

YARIN DEVLET CENAZE TÖRENİ YAPILACAK

Bu arada, İstanbul Valisi Nevzat Ayaz bir açıklama yaparak, TBMM Başkanlık Divanınca alınan karar gereğince, CHP İstanbul Milletvekili Abdurrahman Köksaloğlu için, yarın İstanbul'da Devlet Cenaze töreni yapılacağını, bunun için Protokol Genel Müdürlüğünün gerekli hazırlıkları yürüttüğünü söyledi.

Abdurrahman Köksaloğlu'nun ailesinin Köksaloğlu'nun cenazesinin Ankara'ya götürülmesini istemediği, bu nedenle cenaze töreninin İstanbul'da Şişli Camisinde yapılacağı ve Köksaloğlu'nun Zincirlikuyu Mezarlığında toprağa verileceği öğrenildi.

CİNAYET SİLAHI DAHA ÖNCE DE KULLANILMIŞ

Bu arada, Abdurrahman Köksaloğlu'nun katledilmesinde kullanılan cinayet silahının, daha önce Kuştepe ve Çağlayan'da sol görüşlü iki kişinin komandolarca öldürülmesi olayında da kullanıldığı anlaşıldı.

İstanbul Emniyet Müdürlüğü yetkilileri tarafından konuyla ilgili olarak yapılan açıklamada, Köksaloğlu'nu öldüren 9 mm çapındaki silahtan çıkan mermilerle, daha önce Kuştepe'de Selahattin Parlak adlı manavın ve Çağlayan'da İhsan Taşkın adlı kasabın öldürülmesi sırasında elde edilen bazı mermilerin aynı silahtan atıldığının belirlendiği bildirildi. Aynı cinayet olayları sırasında toplam dört kişi de yaralanmıştı.

Genel görüşmelerle ilgili açıklama yapıldı
CHP: "Demokratik ve barışçı mücadeleyi yılmadan sürdürmeye kararlıyız"

ANKARA (ÖZEL)

CHP Grubunda 8-15 Temmuz tarihleri arasında yapılan genel görüşmeye ilişkin açıklamada, Türkiye ve dünya koşullarının değerlendirildiği belirtildikten sonra şu görüşlere yer verildi:

"Bu koşullar altında CHP'nin ulusal bağımsızlığımızı koruyup güçlendirmek, faşizmi önlemek ve yenilgiye uğratmak, ulusal birliği ve demokrasiyi pekiştirmek ve topluma huzur getirmek için verdiği demokratik ve barışçı mücadeleyi hiç bir baskıdan ve tehditten yılmaksızın sürdürme kararlılığı belirtilmiştir."

Açıklamada bu mücadele durdurulurken partinin "Demokratik sol doğrultuda bütünlüğünü güçlendirmek" için neler yapılması gerektiğinin de ele alındığı anlatıldıktan sonra bu görüşmelerin ışığında Genel Başkanın Genel Yönetim Kurulu ve Grup yönetim kurullarıyla gerekli kararları alacağı belirtildi.

İçişleri Bakanı hakkındaki gensorunun, yarın verilmesi bekleniyor

ANKARA (ÖZEL)

DÜN toplanan CHP Ortak Grubunda İçişleri Bakanı Mustafa Gülcügil hakkında gensoru verilmesine karar verildi. Gensorunun yarın verilmesi bekleniyor.

Gensoru ile ilgili olarak bir komisyon kurulduğu ve çalışmalarına başladığı öğrenildi. Komisyon çalışmalarını tamamlayabilirse gensoru cuma günü verilecek. Çalışmaların uzaması halinde gensorunun önümüzdeki hafta salı günü verileceği öğrenildi.

Dünya Kadınları...

(Baştarafı 3. sayfada)

Leyla Halid İsveç televizyonuna verdiği bir demeçte, "Cihan Sedat'ın bir hain ve bir emperyalist ajanı" olduğunu iddia etti.

Türkiye'den de Prof. Nermin Abadan Unat başkanlığında bir heyetin katıldığı Konferans çalışmalarının yanı sıra "Barışçı Kadınlar Örgütü" de Kopenhag'da bir toplantı düzenledi. Örgütün temsilcisi Bayan Birgit Burunsted, "Süper devletlerin silahlanma çabalarını şiddetle eleştirerek, bu güçlerin saldırıları nedeniyle her yıl onbinlerce kadın ve çocuğun öldüğünü" söyledi.

BM'nin düzenlediği Konferansa, Kamboçya'yı temsilen Demokratik Kamboçya hükümettinin Sosyal İşler Bakanı Bayan Ieng Trith katılıyor. Bayan Trith yaptığı konuşmada Vietnam işgal birliklerinin Kamboçyalı kadınlara uyguladığı zulüm ve vahşeti sergiledi. Kamboçya'daki Vietnam yanlısı yönetim, kendilerinin Konferansa çağrılmamasını Konferans Başkanı Danimarka Sosyal Demokrat Parti yöneticisi Bayan Lise Öztergaarda nezdinde protesto etti.

İstanbul DGB, kimliği belirsiz kişilerce arandı

İSTANBUL (ÖZEL)

İSTANBUL DGB'nin Aksaray Küçük Langa'daki binası, kimliği belirsiz kişilerce kapısı kırılarak arandı.

DGB binasına giren kimliği belirsiz kişiler, çekmeceleri dolapları altüst ettiler.

DGB yöneticileri hasar ve kayıp tespitini henüz yapamadıklarını söylediler.

Operasyon...

(Baştarafı 3. sayfada)

lüyor. Belediye Başkanı Fikri Sönmez'in daha önce verdiği demeçlerde Fatsa'ya güvenlik kuvvetlerinin girmek istemesi halinde 30-40 kişinin öleceği yolundaki sözleri ve belediye araçlarının barikatların kurulmasında kullanılmasıyla suçlanacağı ifade edildi.

Bu arada, Fikri Sönmez'in işkence gördüğü iddialarını yetkililer reddetti. Bu konuda Ordu CHP Milletvekili Ertuğrul Günay'la görüşen yetkililer, Fikri Sönmez'in işkence görmediğini, ancak kendisinin gözaltına alınırken hırpalandığını söylediler. Ertuğrul Günay, resmi bir başvuruda bulunarak Fikri Sönmez'in Adli Tıbba sevkedilmesini sağlamaya çalışacağını belirtti.

Tutuklanan 3 ülkücü ile birlikte 16 ülkücünün Ankara Güvenlik Dairesinden gelen Klavuz olarak takdim edildiği ve polis ekiplerinin arasına yerleştirildiği bildirildi. Operasyonda, bu ülkücülerin yönlendirici unsur olarak kullanıldığı öğrenildi.

Rize'nin İkizdere ilçesinde de önceki gün meydana gelen olaylarla ilgili olarak 3 kişinin tutuklandığı bildirildi.

İkizdere Emniyet Müdürlüğü yetkililerinin verdiği bilgiye göre, önceki gün saat 14.30 sıralarında iki grup arasında önce ağız kavgası ile başlayan tartışma daha sonra taşlı sopalı kavgaya dönüşmüştü.

Kissinger...

(Baştarafı 3. sayfada)

yaptı ve Cumhuriyetçilerin dış siyasetinin ne yönde gelişmesi gerektiğini ortaya koydu. Kissinger, ABD'nin savunma gücünü yeniden inşa etmesi, ittifakların canlandırması, Sovyet yayılmacılığına direnmesi ve Ruslarla eşit bir düzeyde görüşmelere girilmesi gerektiğini belirtti.

Dışişleri eski Bakanı, Batı ittifakının Avrupa dışındaki Ortadoğu gibi bölgelere de karışmasının zorunlu hale geldiğini sözlerine ekledi. Kissinger ayrıca, Carter yönetimini suçlayarak, Carter'ın ABD adına geri çekilme ve utançla sonuçlanan dış siyaset uygulamalarında kuvvet göstermekten korktuğunu söyledi. Kissinger bu arada Nikaragua ve FKÖ'de "komünistler"in işbaşında olduğunu iddia etti.

Kissinger'in konuşması alkışlarla kesildi. Gözlemciler 4 yıl önceki Kurultayda Kissinger'in konuşmasının yuhalarla karşılandığını hatırlatarak onun yeniden Dışişleri Bakanlığına getirilebileceğini söylüyorlar. 4 yıl önceki kampanya sırasında Reagan taraftarları Kissinger'in yumuşama ile ilgili görüşlerini şiddetle eleştirmişlerdi.

İsrail'in...

(Baştarafı 3. sayfada)

ilgili ayrıntılı bilgi vermemesine rağmen, İsrail Radyosu yakalanan üç teröristin Suudi Arabistan Kralı Halid'i öldürmeye hazırlandıklarını ileri sürdü. Aynı haberde üç tedhişçinin Kopenhag'daki İsrail Hava Yolları bürosuna karşı bir operasyona girişebileceği ihtimalinin de bulunduğu ileri sürüldü. Radyonun haberine göre, İsveç polisi üç tedhişçiyi İsrail İstihbarat Örgütünün yardımıyla tutukladı. Yakalanan üç tedhişçinin Habbas'ın Filistin Halk Kurtuluş Cephesi Örgütüne üye olduğu bildiriliyor.

Öte yandan Arap Kurtuluş Cephesine bağlı 7 kişilik silahlı bir grubun işgal altındaki Gazze'de, İsrail Tarım Bakanı Ariel Sharon'un çiftliğine saldırdığı bildiriliyor.

Lise mezunu...

(Baştarafı 3. sayfada)

kartı alan Basın Yayın ve Gazetecilik Okulları mezunları bir buçuk, iki yılda basın kartına hak kazanan lise mezunları ise ik buçuk yılda basın kartı alabilecekler. Üniversite mezunları is yine eskisi gibi iki yılda bası kartı almaya devam edecekler.

Öte yandan eskiden, 25 yı kesintisiz basınla uğraşanlara verilen "Basın Şeref Kartı" kaldırıldı. Bunun yerine, "Basın Kartının süreklilik kazanmasının" uygulaması getirildi. Buna göre 20 yıl sürekli sarı basın kartı taşıyanlar, 25 yıl çeşitli yayın kuruluşlarında bilfiil gazetecilik yapanlar bu karta hak kazanacaklar.

Bu arada yeni yönetmelikte dikkati çeken bir başka nokta da Ecevit hükümeti döneminde hazırlanmaya başlanan ve AP hükümeti sırasında yayınlanan yönetmeliğin son dakikada yapılan değişikliklerin de resmi gazetede çıkması. Ofsetle basılan resmi gazetede daktilo edilmiş metin ü zerindeki bütün düzeltmeler d aynen çıktı. Amaç ve kapsar maddesinin üzeri çizilip, "ma' sat ve şumul" yazıldığı açıkç görülüyor. İlk sayfada dil üzeri de yapılan değişiklikten son düzeltmeyi yapanın her nede vazgeçtiği anlaşılıyor.

TİKP Gaziantep...

(Baştarafı 3. sayfada)

"Hergün" sattığı ve insanların ellerinden sol içerikli yayınların alınıp yırtıldığı polisin gözleri önünde tartaklandığı yurttaşların tedirgin edildiği yerlerden bir kaçıdır."

Açıklamada, MHP saldırıları karşısında hiç bir tedbir alınmadığına da dikkat çekilerek, "Emniyet görevlileri soruşturma yapıyoruz diye, birçok mahallede halka baskı uygulamaktadır. İşkenceler ayyuka çıkmış ve Soruşturma Bürosu herkesin korkuyla sözettiği bir yer haline gelmiştir" deniliyor.

KAYIP— Nüfus kağıdımı kaybettim. Hükümsüzdür.
Özcan GÜLTEKİN

Görecek

İSMET ZEKİ EYUBOĞLU

Kitap

Uygarlık kitap sevmekle bağlantılıdır. Kendi düşünceleriyle bağdaşsın bağdaşmasın kitaba karşı saygı duymak insan değerinin ne olduğunu bilenin işidir. Kitabın yararlısı yararsızı, tutarlısı tutarsızı olabilir. Ancak bütün bu durumları gene kitaplar yargılar. Bu yüzden kitap kitabın yargıcıdır. Kitaba karşı gene kitapla çıkmak, kitabı kitapla geçersiz kılmak uygar olmanın, insan olmanın birinci koşuludur. Kitabın tarihinde kitaba karşı başka araçlarla, yasaklarla, yakıp yıkmalarla çıkanların, yasak koyanların hangi görev aşamasında bulunursa bulunsun, kitap karşısında ezildikleri, aşağılık duygusuna kapıldıkları kesindir. Ortaçağ kitaplara kılıçla, ateşle, mızrakla, türlü türlü acı çektirmelerle, yasaklarla karşı çıkmış bir dönemdir. Oysa Ortaçağı yuvarlandığı karanlıktan, katılık uçurumundan kurtaran, aydınlığa çıkaran yasakladığı kitaplar olmuştur.

Hangi ülkede olursa olsun, kitaba konan yasak kitabı güçlendirir, etki alanını genişletir, kimi dönemlerde de önemsizi önemli kılar. Bu işten de ancak çıkarcılar kazanç sağlar. Yasak bir yerde çıkarcının ekmeğine yağ sürer, bir yerde toplumun hangi uygarlık düzeyinde olduğunu gösterir. Kitaba karşı söyleyecek sözü olmayan boş başlıların, bilgisizlerin, gericilerin en güçlü dayanağı yasaklardır. Ülkemizde öyle yasaklar biliriz ki uygulayıcıları kitapla defteri bile ayırdedecek durumda değildir. Yasaklanan kitabın adını bile yazamayan nice uzmanlar görmüşüz. Gene nice iktisat, hukuk profesörleri tanırız Marks'a, Engels'e, Lenin, son yıllarda Mao'ya karşıdır da onların kitaplarından bir tekini bile okumamıştır. Kitabın içerdiği düşünceye yine düşünceyle karşı çıkacak yetenekte olmayanların en etkili aracı yasaklardır. Onlar yasakların arkasına sığınarak bilgi alanındaki boşluklarını, yetersizliklerini gizlemeye çalışırlar. Oysa gizlendikçe, gizlenmeye çalıştıkça bir devekuşuna benzediklerini bile anlayamazlar, öylesine yetersizdirler.

Ülkemizde kitaba karşı saygısızlığın, tutarsızlığın, daha doğrusu "kitapsızlığın" en açık örneğini şimdiki Kültür Bakanlığı ile Milli Eğitim Bakanlığının başında bulunanlar vermiştir. Kendilerinden önce, bakanlıklarınca, bastırılmış on kitap, toplam yüz bine yakındır, Milli Eğitim Bakanlığı basımevinde çürümeye bırakılmış, satışa çıkarılmamıştır. Oysa o kitaplar içinde solculukla, sağcılıkla ilgili bir tek cümle bile yoktur. Kendilerinin ellerinden gelmeyen işlerin başkalarınca başarılması karşısında duyulan ağır bir aşağılık duygusunun dışa vuruşudur bu davranış. Bir sorun bu bakanlığın başında bulunan kimselere şöyle adı anılmaya değer kaç kitap okumuşlardır bakalım. Gene o ki bakana şunları soralım: Satışa çıkarmayıp çürümeye bıraktırdığınız bu kitaplar için ödenen gider bu ulusun cebinden çıkmadı mı? Kitapların ulusa yararlı olamayacaklarını söyleyeceksiniz, sizin düşüncelerinizin ulusa yararlı olduğunu gösteren kesin ölçü nedir? Size oy verenler arasında, bilim, sanat alanında Türk adını, Türkiye dışında duyuran kaç kişi vardır? Boyuna borç almakla övündüğünüz Batı ülkeleri içinde, on binlerce kitabı bakanlığın buyruğuyla satışa çıkarmayıp çürümeye bırakan bir tek yetkili gösterebilir misiniz? Daha açığını söyleyelim: Kitaba karşı sizin gibi davranan kaç bakan vardır yeryüzünde? Bu soruların karşılığı yoktur.

Bir düşüncenin ulusa yararlı olup olmadığını yaşamı boyunca ders kitabından başka kitap okumamış görevliler, yalan yanlış tutanak düzenlemekten başka iş bilmeyen kişiler gösteremez. Hangi düşüncenin ulusun çıkarına olduğunu çağın gidişi, çağın bilgi ortamı, uygarlık aşaması gösterir. Yalnız kendi düşüncelerini, bulunduğu görevin verdiği yetkiye dayanarak, bütün ulusa aşılamaya onun dışında kalanları yasaklamaya kalkışmak iğrenç bir baskı yöntemidir. Bu yöntem Ortaçağ karanlığından kurtulmak için devrimlere girişmiş bir ülkede uygulama alanına konulmak istenirse iğrençliği, kötülüğü bir kat daha artar. Eskiye dönmekle, bütün yeniliklere karşı çıkmakla, aydınların, devrimci sanatçıların, düşünürlerin görüşlerine yasaklar, sınırlamalar koymakla kalkınmış, karanlıktan kurtulmuş bir ülke görülmemiştir. Nerde gelişme olanağı bulmuş, başarılı ürünler vermiş bir sanat ortamı varsa orada yasak yoktur, kitapları, sanat ürünlerini çürümeye bırakma yoktur. Üstelik ülkemizde Külebi'nin dediği gibi:

İnsanın değeri yok sinek kadar,
Yalan, kandırmaca, vurgun,
Halkımızın bir ucu savurmacada,
Bir ucuysa dibinde voksulluğun.

Sen böyle yerde kalk ulusun yararını yalnız kendi yıpranmış düşüncende ara bunun boşluğunu otuz yıllık denemeden bile çıkarma yeteneğinden yoksun kal.

Sanat bir düşünce alanıdır, kitapla beslenir, kitapla gelişir. Onu kitabın dışına itmek kaynağını kurutmaktır düpedüz. Kitaplara yasak uygulayanların günün birinde o kitaplarda geçen düşüncelerin ayağına kapanacaklarından, onlarda yaşama olanağı arayacaklarından kimsenin kuşkusu olmasın.

YAYIN DÜNYAMIZ

Bikov'u benimseyebilir miyiz?

Doğan Kemancı

Cem Yayınları, Rus yazarı Vasil Bikov'un "Darağacı" adlı bir romanını yayımladı. Kitabın arkasında Bikov'un, "Gençlikleri, İkinci Dünya Savaşında partizanlıkla geçen yeni Sovyet yazarlarının en ünlüsü" olduğu belirtiliyor.

Kaynağını yazarında aramamız gereken, roman kahramanlarına yapıştırılmış gibi duran, sivri, sığ, yapıştırma davranışlar romanın başından sonuna dek sırıta sırıta sürüyor.

Romanın iki "kahraman"ı Almanların işgal ettiği bölgede bulunan Kızıl Orduya ait bir bölüktendirler. Komutanları, 'Rıbak' ve 'Sotnikov'u yiyecek aramaya gönderir. Sotnikov hastadır ama bunu söylemez. Orman ve çevresi karla kaplıdır. Almanlarla işbirliği yapan polis örgütünün adamlarıyla yaptıkları çatışmada Sotnikov yaralanır. Polisten kaçarken saklandıkları bir evde yakalanırlar. Ev sahibi kadın, Rıbak ve Sotnikov polis karargahında sorguya çekilirler. Yolda uğradıkları bir evin sahibi olan muhtar da onlardan önce yakalanıp hücreye konulmuştur. Son olarak da yanlarına küçük bir Yahudi kız getirilir. Sorgular bittikten sonra çocukla birlikte beş kişi elleri bağlı olarak, çevresinde halkın ve polislerin toplandığı darağacına götürülmek üzere yola çıkarılırlar. Rıbak yolda polis örgütüne girmeyi kabul eder. Dört kişi asılır. Onların asılmasının ardından Rıbak kendini asmayı düşünür. Fakat kemerinin alındığının farkına varınca bu kez kendini hela çukuruna atmak ister. Onu da yapamaz. Dışarda beklemekte olan polis şefi 'Stas' onu çağırmaktadır. Kaderim böyleymiş diye düşünerek dışarı çıkar.

Yeni Sovyet yazarlarının en ünlüsü olarak ortaya sürülen, üstelik İkinci Dünya Savaşında partizanlık yapan bir romancı geçmişi böyle anımsıyor.

Bikov, tiplerini büyük bir titizlikle seçmiş. Yaşlı bir adam, bir kadın -üstelik de anne-, bir Yahudi çocuk, iki de Kızıl Ordu askeri. Halk içindeki en belirgin tipler. Bu insanların dördü asılır. Direnmişlerdir. İşgalciye karşı çıkmışlardır. Bu da bağışlanmayacak bir suçtur. Biri ise teslim olup işgalcilerin safına katılmayı kabul ettiğinden yaşamayı hak etmiştir.

"Sovyet yazarlarının en ünlüsü" Bikov, Cem Yayınevi eliyle bize şunları iletiyor: Bakın biz İkinci Dünya Savaşında Almanların işgaline uğradık. Rusya'yı savunmak istedik. Ama ne yapalım ki düşman bizden çok güçlüydü. Çoluk çocuk demeden kimilerimizi darağaçları kurup astı, kimilerimizi satın aldı. Teslim olduk. Siz siz olun, bir gün yabancı bir devlet topraklarınıza girmeye kalkarsa -bu Afganistan'a, Çekoslovakya'ya yaptığımız gibi bir dostluk ziyareti de olabilir- öyle direnmek gibi kavramlara değer vermeyin. Evinize kapanıp oturun. Direnen olursa onlara yardım etmek gibi düşünceleri de aklınızın köşesinden bile geçirmeyin.

Bikov romanında bütün kahramanlarını serbest bırakmıştır. Onlar istediklerini düşünürler, yaparlar, söylerler. Hepsinin özgürce belirlenen bir iradeleri vardır. Kadın, "Çocuklarım var beni asmayın" diye yalvarır. Rıbak "Haydi! Ben size katılıyorum beni de asmayın" dedikten sonra, hela çukuruna atlayıp intihar etmeyi düşünür. Bu "kahramanlar"ın" kafasında ne sosyalistlik, ne devrimcilik, ne yurtseverlik, halka, yurdun kurtuluşuna yararlı hiç bir kavram yoktur.

Gerçek de iki yönlüdür. İkinci Dünya Savaşı sırasında Stalin önderliğinde Alman faşizmine karşı mücadele edilirken, gerçeğin çok küçük bir yönü olarak, daha doğarken ölmüş bir teslimiyetçilik de çıkmıştır, kuşkusuz. Fakat savaşta Bikov'un ağlayan, yalvaran, Alman uşağı polislerin çizmesini yalayan, olmazsa intihar etmeye kalkan 'söz de kahramanları' Sibirya'daki birkaç kar tanesinden daha fazla değildi.

Bu ünlü Rus yazarları, bunların da en ünlüsü Bikov gibileri Rusya'nın geçmişinde olumlu olan ne varsa yok etmeyi kafalarına koymuşlar. Ne, o dönemin savaşa ve faşizme karşı mücadele eden Stalin'in devrimci partisi kalmış ortalıkta, ne de istilacıları kovacağını bilerek dövüşen, kararlı, bilinçli, iradesini partinin iradesinden ayrı tutmayan partizanlar. Bütün iyi, olumlu davranışlar, insanlar, karanlığa gömülmüş. Bikovların kafasındaki tozun, dumanın gerisinde yok olmuş.

İkinci Dünya Savaşı deyince aklımıza hiç de Bikov'un tipleri gelmiyor. Aksine onların unutturmaya çalıştıkları, her fırsatta saldırmaya yeltendikleri, Leningrad savunmasını başarıyla yerine getiren Andrey Aleksandroviç Jdanovların kendi iradesini "özgürce" kullanıp teslim olanları değil, partinin en yüksek irade birliğine uyanları anımsıyoruz.

Kitabın arka kapağında şöyle bir tümce yer alıyor: "...Bikov'u Türk okurlarının da benimseyeceğini umuyoruz."

Bu imzasız umut sahibi şimdiden kendini, ilerdeki umut kırıklıklarına hazırlamalı...

Son olarak romanın kapağından da söz etmek gerekiyor. Olayların geçtiği Belorusya'daki anıtlardan altı insanlı bir detay alınmış. Yaşlı, genç ve karı-koca olduğu anlaşılan dört kişinin hareketlerinde tek bir anlatım var: Korku ve dehşet. Anasının kucağındaki bebek bir şeyin farkında değil ama büzülüp kalmış öylece. Yerdeki kız çocuğu ise çevresindekilere uyup büyük bir ürküntüyle ellerini babasının boynuna uzatmış.

YILMAZ GÜNEY TOPLU GÖSTERİSİ, İSTANBUL'DA VENÜS SİNEMASINDA SÜRÜYOR

Geçtiğimiz mevsim yerli filmler gösteren İstanbul Taksim'deki Venüs Sineması, iki haftadır Yılmaz Güney'in filmlerinden oluşan bir toplu gösteriyi sürdürüyor.

Daha önce gösterilen "Umut" ve "Arkadaş" filmlerinden sonra bu hafta da "Seyyit Han" ve "Endişe" filmleri sunuluyor.

"Seyyit Han", Güney'in ilk ilgi çekici yönetmenlik denemesi olarak biliniyor. 1968 yapımı film, Güneydoğu Anadolu'da geçen bir aşk ve intikam öyküsünü, değişik, destansı bir anlatımla sinemalaştırmasıyla tanınıyor.

Yılmaz Güney'in 1974'te tutuklanmasından sonra yarım bıraktığı ve Şerif Gören'in yönetiminde tamamlanan "Endişe" ise Adana'daki pamuk ırgatlarının sorunlarına eğiliyor. Kan davası gibi feodal bir törenin kıskacından kurtulamayan bir adamın pamuk işçilerinin direnişine katılmayışı ve benzeri çelişkiler işleniyor. Film, başoyuncusu Erkan Yücel'e 1975 Antalya Şenliğinde ve İtalya'daki San Remo Uluslararası Film Şenliğinde "en iyi erkek oyuncu" ödülünü kazandırmıştı.

Yılmaz Güney'in senaryosundan Şerif Gören'in çektiği "Endişe" filminden bir görüntü

SAYILI GÜNLER

MUZAFFER BUYRUKÇU

17.9.1979 (2)

Böyle iğrençlikleri zihnime sokan hınçlarımı, düşmanlıklarımı yumrukladım

Artık o neşeli köfte şölenleri bitmişti, o lezzetli rakılar içilmiyordu. Gene rakı masalarında birleşiyorduk, gene söyleşiyorduk ama eski hazlardan, eski güzelliklerden eser yoktu. Tedirgindik. Karamsardık. Öfkeliydik. Barut gibiydik. Çelebiliğimizi, hoşgörümüzü yitirmiştik, hemen parlıyorduk. Kırıyorduk, üzüyorduk. Daralıyorduk... Konularımız değişmişti. Siyaset, edebiyatın koltuğuna yaslanmıştı. Tuzaklardan, onmaz ölümlerden, yaralamalardan, yakınlarımızın ocaklarına dikilen lentlerden ve kan ırmaklarından konuşuyorduk. Yalnız umutsuz değildik. Çünkü, bu düzensizliği, bir avuç ortaçağ kafalının çabası başarı sağlamayacak, tarihin tekerleği tersine döndürülemeyecekti.

Haşlanmış mısıra özenmemenmi öğütledi adam. Eminönü, Karaköy gibi semtlerde tuzdan [illegible] deniz suyu ile kaynatıyordu kazanlarını. On lira verdim; milletin acayip acayip bakmasına aldırmadan (Topluluğun diken gibi batan müthiş bir bakışı vardı. Bireylerinin hepsi, sesli ya da sessizce eleştirilerini kimselerde kusur diye nitelendirdikleri şeylerin çoğunu işledikleri halde kendilerini görmezler) mısır tanelerini zarlarından sökerek kemirdim, koçanını yol kenarındaki bir çöplüğe atarken utandım. Ağzımı mendille sildim, uğultularla yürüdüm. O-tomobillere, otobüslere, yolculara baktım, bazılarının bütününü, bazılarının yüzlerini, davranışlarını belleğime kazdım, gözgöze geldim. [illegible] Halkevleri binası aşağısında, çoktan unutulan ve toza toprağa bulanmaya terk edilen Tuna Emeksiz'in büstü önünde Ankaralılara (İlçe) adını taktıkları çiçekleri giymiş Bülent Habora'yla karşılaştım. Durduk. "Bunlar ne böyle Muzaffer abi, barış mı getiriyorsun?" dedi Bülent Habora, çiçekleri işaret etti. "İnsan öldürmekten başka bir şey bilmeyenlere,-kendinize gelin çocuklar, demek için başka bir şey getirmek istiyorum..."

"Anlayacaklar mı abi?" dedi Bülent Habora.

"Şimdi anlamasalar bile bir gün..."

"İyi günler!"

"İyi günler!"

Bülent haklıydı galiba. Mısır yememi yadırgayan insanlıkların yüreklerinden kovmuş kimseler, çiçekleri de yadırgadıkları, gereksiz ve gülünç bulduklarını sezdiriyorlardı sert, alaycı bakışlarıyla. Ben de bu durumu yordum elbet; bu, benliklerini cıvıklaştıranları, ruhlarındaki ceninle boğanları, adiliklerle kötülüklerle bezedenleri eğlendirmek için çalışıyor, dum hayalimde. Zimmetlerine para geçirtiyor, tutuklatıyordum, rezilleştiriyordum. Silah, mermi, esrar, eroin, sigara kaçakçısı, yağ, kahve, şeker, çimento, demir stokçusu yapıyor, yüzlerine tükürtüyordum. Kızlarını, karılarını baştan çıkartıyor, dram bataklıklarına itiyordum. Yoksulluğa, bilgisizliğe tutsak ettiriyordum. Dayalı döşeli bir evin, her yanından mutluluk fışkıran bir sevgilinin, yurt içi ve yurt dışı gezilerin ve bütün bunları kapsayan bir yaşantının özlemini duyura duyura delirtiyordum. Kalp krizleriyle, felçlerle, kanserlerle, çeşitli hastalıklarla süründürüyordum. Korkunçtum. İnsafsızdım, gaddardım, zalimdim, kapitalist düzenin doğurduğu eşsiz bir canavardım!... Ama bu aşağılık düşünceleri üreten kişiliğe ancak üç dört saniye dayanabildim. Hızla, milyarları sevgiyle kucaklayan, saf içtenlikli, özverili, acıyan, uysal -ağzına vur lokmasını al- azapların en müthişleriyle terbiye edilen karakterime döndüm. Böyle iğrençlikleri zihnime sokan hınçlarımı, düşmanlıklarımı yumrukladım, yüzüme o çok yakışan sevimli gülümsemeni iliştirdim. Gazeteciler Cemiyetinin köşesinde araçların sokağı boşaltmasını beklerken başımı yukarıya kaldırdım. Mavi derinliği anlamlandıran bulutlar, bir yerden bir yere göçüyorlardı hiç bir vakit çözülemeyecek gizleriyle. Gözlerim, Gazeteciler Cemiyetinin lokantasına ilişti. Ve bir anı belleğimde köklerinden söküldü... Sıcakların ağdalaştığı, gömleklerin vücutlara yapıştığı, alınlarda boncuklaşan terin burun uçlarından, sırtlardan çıkanların ise kuyruk sokumlarına doğru sık sık yuvarlandığı; yazla ilgili söyleşilerin öteki söyleşileri cılızlaştırdığı; boyuna soğuk şeyler içilip dondurma yalandığı günlerde her sabah, kırk yıllık ülkem Cağaloğlu'na koşuyor, başıboş dolaşıyordum. Türkiye'deki dehşetli kargaşa ve yozlaşmalardan aldıkları yaralarla bıkkınlık, umutsuzluk ve nefretin beslendiği inzivalarında geçmişin malı olan görkemli edebi olayları anarak güncel etkilerin baskılarından kurtulmaya çalışan eski yazarların, birbirlerini saygıyla selamladıkları, bu rastlantıyı en iyi biçimde değerlendirdikleri, kimileri hâlâ gerçekleri yorumlama görevini sürdüren özdeyişleri ilke gücündeki cümleleri yarattıkları dönemleri düşünüyordum içim sızlayarak. Şimdi çoktan toprak olanların ve hayatın geriliminde hayatı fener gibi yaşayanların bazılarıyla tanışmak onuruna ermiştim. Efendiydiler, naziktiler, merttiler. İyiydiler. Küçük toplulukların ilişkilerini bireyci bir anlayışa yansıtıyorlardı yapıtlarında, toplumun ve dünyanın farkında değillerdi ama genç kuşaklara kol-kanat geriyorlardı. Arkalarından gelenler de o üstadların efendiliklerini benimsediler, devraldıkları güzellik ve yardım mirasını gururla taşıdılar; toplumsal, evrensel sorunlara yöneldiler, edebiyatın özünü de, biçimini de değiştirdiler, kalabalıkları bilinçlendiren bir görüşün temsilcisi oldular... Evet, oldular ve derken Cağaloğlu adlı ülkelerinin işgal edildiğini gördüler, görmekle kalmadılar, sürüldüler... Nüfus patlamasının yırtıcı gerçeği, adam gibi bir ekonominin uygulanmaması nedeniyle meydana gelen eşitsizlikler, korkunç boyutlara varan işsizlik, alavere dalavere, serserilik, -gemisini kurtaran kaptan- felsefesi, kabalığın kabalığı, yasa tanımazlık, hırsızlık, uğursuzluk, soygunculuk, sömürücülük temsilcileri; lotaryacılar, Malborocular Samsuncular, dolar ve mark fetbazları, hamalların kağıtçılığa sıvanarak kurdukları dikta, bilek gücüne dayanan lümpen egemenliği, kaos çağı karanlığını ruhlarında taşımaktan hoşnutlar, kaplamıştı ortalığı. Sosyal, kişisel, çıkarsal anarşi, ilkelliği, erdemsizliği kapkara bir hayat tarzına dönüştürüyor, büyütüyor, devleştiriyor yüce sorunların çözümleriyle birlikte fışkırdığı bu kocaman cenneti cehennemleştiriyordu. Kötü paranın sağlam parayı kışkışlaması gibi yöneticilerin sınırsızlaştırdıkları cehalette mutluluk ve doyum arayanları kışkırtmış, bilgiyi, inceliği, zerafeti, estetiği, kültürü yaratanları kovmuştu bu ülkeden. Şimdi de kaynakları kurutmaya çalışıyorlardı. Haklıydılar... İstilacılar, işgalciler karakterleri gereği benzerleriyle işbirliği yaparlar, her alanda düzeylerini aşanları, reddedenleri boyun eğdirirler ya da sürerlerdi. Büyük, küçüğün yanında barınamaz, dev cüceyle anlaşamazdı aynı dili konuşmadıklarından... Her adım başında karşılaştığım yazarları bindebir görüyordum artık. Hüzünden, kederden sırılsıklamdım. "Vay Cağaloğlu vay, sen bu duruma mı düşecektin!" diyordum, gözlerim ıslanıyordu. Çöp yığınlarına basmamaya, çöp yığınlarını andıran lumpenlere bakmamaya, gürültüleri ve vahşetin sesini işitmemeye çabalıyordum. O mezbeleliğe sıkıştırdığı bir dizgi makinesiyle nafakasını çıkarmak için didinen Bekir Yıldız'la hanın önüne konulan boyacı iskemlelerine ilişiyor, tek şekerli çaylarımızı yudumlarken konuşuyorduk. Hikayeciliğimizi, romancılığımızı, şiirimizi kurcalıyorduk.

DEVAM EDECEK

Kuşadası Belediyesi bir amblem yarışması düzenledi

Kuşadası Belediyesi, Ege'nin turistik kenti Kuşadası'nın her türlü karakteristiğini yansıtacak ve simgeleyecek bir amblemin ortaya çıkması için, ayrıca böyle bir etkinlikle ülke güzel sanatlarını desteklemek amacıyla bir amblem yarışması açtı.

Tüm sanatçılara ve ilgilenenlere açık olan yarışmaya birden fazla çalışmayla katılabilinecek. Her amblemin (24x34 cm) boyutlarındaki beyaz karton üzerine biri renkli, diğeri siyah-beyaz iki adet hazırlanması istenen yarışma için son eser gönderme tarihi 15 Ağustos 1980.

Amblem yarışmasına gönderilecek yapıtların değerlendirilmesi için yeni bir yöntem denenecek. Tüm yapıtlar 20-30 Ağustos arasında Kuşadası'nde herkesin rahatlıkla izleyebileceği bir alanda sergilenecek ve bir halk oylaması yapılacak. En çok oyu alan 10 yapıt 2 Eylül günü sıralama yapılmadan Seçici Kurula sunulacak ve birinci gelen esere 15.000, ikinciye 10.000, üçüncüye 5.000, 7 adet mansiyona da 500'er lira para ödülü verilecek. İlk üç dereceye giren eserlerin sahipleri ayrıca Kuşadası'nda bir haftalık ücretsiz tatil yapma olanağı bulacaklar.

Kuşadası Belediyesi Amblem Yarışmasının Seçici Kurulu şu adlardan oluşuyor: M. Lütfi Suyolcu (Kuşadası Bel. Bşk.), Ahmet Altınsoy (Bel. Bşk. Yrd.), Ümit Şakrak (Bel. Mec. Üy.), Adem Genç (Ege Üniv. Güz.San. Fak. Grafik Asis.), Halil Akdeniz (Ege Üniv. GSF, Resim Asis) Mehmet Aslan (Resim öğr., grafik-karikatür sanatçısı), Orhan Aksoy (Grafik sanatçısı).

Sonuçların açıklanmasından sonra ödül almış ve almamış tüm yapıtlar Kuşadası Kültür ve Sanat Şenliğinin ikinci günü olan 9 Eylül 1980 tarihinde yeniden sergilenmeye başlanacak.

Yarışmaya gönderilen yapıtların geri verilmeyeceği ve birinciliği alan amblemin kumaş deseni olarak kullanılacağı açıklandı. Yarışma için bilginin Kuşadası Belediyesinden edinilebileceği bildiriliyor.

Kuşadası Belediyesinin 8 Eylülde başlayacak Kuşadası Kültür ve Sanat Şenliği içinde sergilenmek üzere para ödüllü bir karikatür yarışması açtığını da gazetemizin 10 Temmuz tarihli Sanat Sayfasında duyurmuştuk.

Ankara Sanat Sevenler Derneği Başkanlığına, yeniden Dr. Anıl Çeçen seçildi

Ankara Sanatsevenler Derneğinin geçenlerde yapılan 29. Genel Kurulu sonunda Dernek Başkanlığına yeniden Dr. Anıl Çeçen getirildi.

Derneğin Yönetim Kurulu üyeleri arasında yapılan görev bölümü sonucu, Asbaşkanlığa Necmiye Önder, Sanat Kolu Başkanlığına Cihat İleri, Genel Yazmanlığa Orhan Girgiç, Genel Saymanlığa Veysi Pasin, Organizasyon Kolu Başkanlığına Nuran Altıata seçildi. Dış İlişkiler Kolu Başkanlığı görevi ise Ayla Kurşunlu'ya verildi.

Bu yılki Antalya Sanat Şenliğinde kısa filmler yarışmasız olarak, toplu gösteri biçiminde sunulacak

● 1981 ŞENLİĞİ İÇİN "ATATÜRK DEVRİMLERİ" VE "ANTALYA" KONULU İKİ BELGESEL FİLM YARIŞMASI AÇILACAK

Bu yıl 13-20 Eylül tarihlerinde 17.si gerçekleştirilecek olan Antalya Sanat Şenliğinde geleneksel "Ulusal Altın Portakal Film Yarışması"nın sürdürüleceği, kısa filmler dalındaki yarışmanın ise bu yıla özgü olarak kaldırıldığı açıklandı.

Antalya Belediye ve Şenlik Komitesi Başkanı Selahattin Tonguç tarafından yapılan açıklamaya göre bu yılki şenlikte kısa film yarışması yerine Türk kısa filmleri bir toplu gösteri biçiminde sunulacak. Kısa film yarışmasının kaldırılma gerekçesi olarak zaman darlığı gösterildi. Toplu gösteride geçmiş yıllarda ödül almış kısa filmlerin de yer alacağı belirtildi.

Öte yandan 1981 yılındaki şenlik için "Atatürk Devrimleri" konusu çerçevesinde özel bir kısa film yarışmasıyla Antalya'yı tanıtıcı bir turistik film yarışmasının da düzenleneceği açıklandı. Bu yarışmaların koşullarının ileriki günlerde duyurulacağı bildirildi.

Bu yılki 17. Antalya Sanat Şenliği, "Ulusal Altın Portakal Film Yarışması"nda geçen yıl sansür yüzünden sonuçlanmayan yarışmanın tüm filmleri katılabilecek. Şenlik çerçevesinde uluslararası film haftasının sürdürüleceği, bu amaçla girişimlere geçildiği de belirtiliyor.

Çağdaş ressamlarımızın karma yaz sergisi, Ümit Yaşar Sanat Galerisinde açıldı

İstanbul, Beyoğlu, Paşabahçe Şişe-Cam Mağazası arkasındaki Ümit Yaşar Sanat Galerisi, 8 Ağustosa kadar sürecek bir karma yaz sergisi düzenlendi.

Çağdaş Türk ressamlarının en yeni yapıtlarını bir araya getiren sergi, salı, çarşamba, perşembe ve cuma günleri 11.00-19.00 arasında gezilebiliyor.

Sergiye yapıtlarıyla katılan ressamlar şunlar: Muzaffer Akyol, Nihat Akyunak, Hayri Arı, Avni Arbaş, Ramis Aydın, Cafer Bater, Şadan Bezeyiş, Hüseyin Bilişik, Cihat Burak, Adil Doğançay, Muammer Durmuş, Nazlı Ecevit, Metin Eloğlu, Dinçer Erimez, Ruzin Gerçin, Mehmet Gürbay, Nuri İyem, Necdet Kalay, Hasan Kavruk, Zeki Kıral, Nüzhet Kutluğ, Cihat Özegemen, Elif Naci, Neveser-Nevbahar, Habib Gerez, Numan Pura, Nermin Pura, Resin, Niyazi Toptoprak, Burhan Uygur.

Aydınlık
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

Alman harp tarihinin incelenmesi sonradan dünya hegemonyası peşinde koşan büyük devletlerin en fazla askerileşen devletler olduğu gibi, aynı zamanda en başından itibaren savaş planları yapmak ve geliştirmek zorunda olduklarını gösteriyor Bu tarihi tecrübe bugün çok önemlidir

İkinci Dünya Savaşında Alman Genel Kurmayı:

YÜKSELEN BİR EMPERYALİSTİN ASKERİ SİYASETİNİN ANATOMİSİ 2

Almanların 1906'da hazırladıkları «Schlieffen Planı»ndan bugün çıkan ders

● *Birinci Dünya Savaşından yenik çıkan Almanya'nın harp beyni Genelkurmay dağıtıldı. Ancak Almanlar aldıkları tedbirlerle Genelkurmayı gizlice sürdürdüler ve İkinci Dünya Savaşı öncesi Almanya ordusunun liderleri harp sahalarındaydı*

ALMANYA 1907'den itibaren İngiliz-Fransız-Rus baskısından kurtarma ve yeni menfaat alanlarının kazanılması sorunlarının savaşla çözülebileceğini tespit etmiş ve buna göre hazırlıklara da girişmişti. Herkesin gözünün önünde cereyan eden olay hızlı bir silahlanma ile birlikte savaşmanın ideolojisini yaratmaya yönelik yayınlardı.

Alman yazarlar sağlam ve canlı bir mekanizma kurmak için "yayılma"nın zorunlu olduğunu yazıyorlar ve bunun zorunlu sonucu olan savaşa da kamuoyunu hazırlıyorlardı.

Olayların görünmeyen yanları

KAMUOYUNUN gözleri önünde gelişen bu olayların, bir de görünmeyen yanı vardı. Zamanın büyük devletlerinin hemen hepsinde, görünüşte parlamenter rejimler vardı. Barış ve savaşla ilgili yetkiler, kağıt üzerinde bu parlamentoların elindeydi. Fiiliyatta ise, devletlerin daimi ve profesyonel yüksek bürokrasileri giderek bütün ipleri ellerinde topluyor, gizli karar ve yürütme mekanizmalarında askerlerin rolü habire artıyor, Almanya daha belirgin, İngiltere ve Fransa ise daha üstü örtülü biçimlerde birer askeri diktatörlüğe dönüşüyordu.

Bu çerçeve içinde, Genelkurmay örgütleri parlamentoların ve sivil hükümetlerin denetimi dışında karanlık işlere giriştiler. Sadece hedeflerini önceden seçip savaş çıktığında uygulayacakları planları en küçük ayrıntısına kadar hazırlamakla kalmadılar; aynı tarafta yer alacaklarını düşündükleri diğer Genelkurmay örgütleriyle özel bağlar dahi kurdular ve hatta nasıl olsa gelip çatacağını bildikleri savaşı hızlandırmak için kışkırtma yöntemleri aramaya başladılar.

Fransız Genelkurmayı savaş ilan edilir edilmez Almanya'ya, Alman Genelkurmayı da Fransa'ya saldırma planlarını 1914'ten yıllar önce kağıda döktüler. 1892'de Fransız ve Rus Genelkurmayları bu düzeydeki ilk özel anlaşmayı yaptılar. 1905-1906 yıllarının Birinci Fas Bunalımı münasebetiyle İngiliz ve Fransız Genelkurmayları arasında ilk görüşmeler yapıldı. Almanya ile Fransa arasında patlak veren İkinci Fas Bunalımı ise, İngiliz-Fransız ortak savaş planının olgunlaştırılmasına vesile oldu. Bu plandan İngiltere Parlamentosunun haberi bile yoktu.

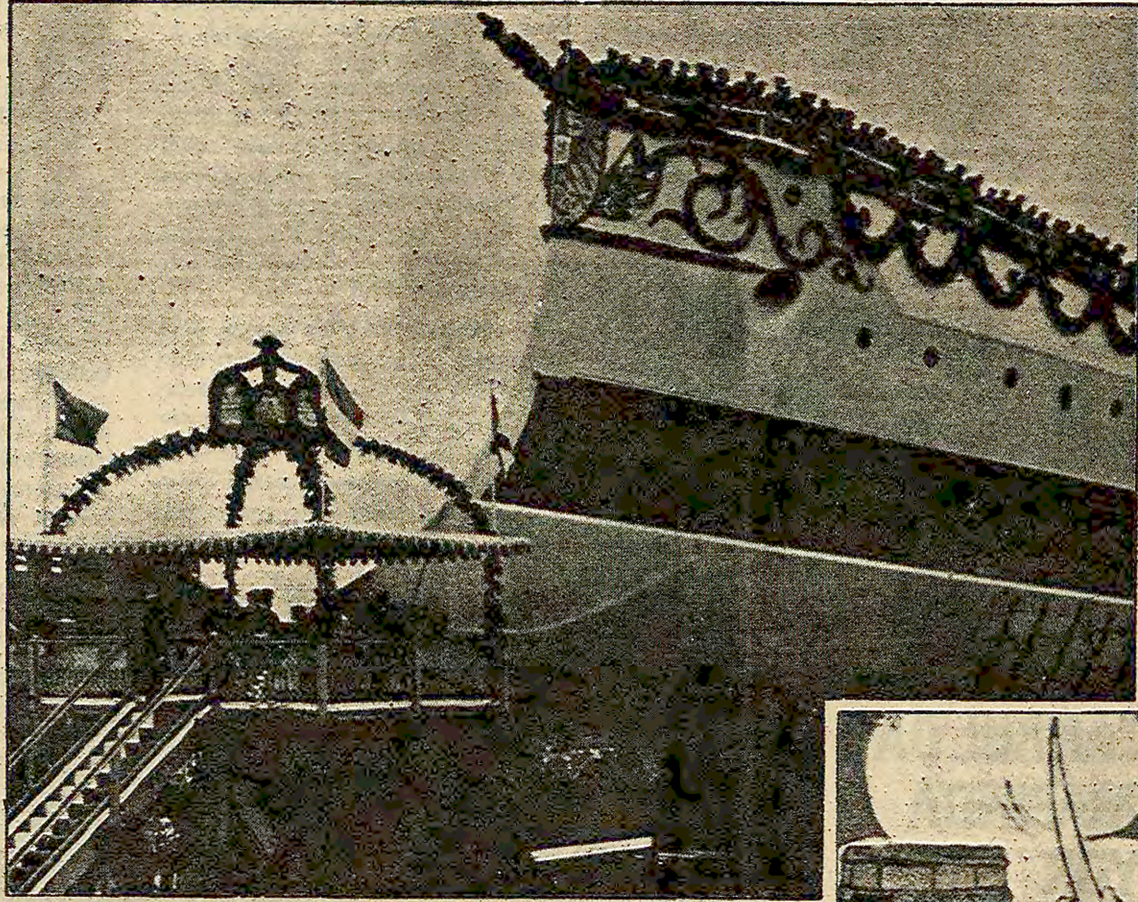
... Barış ve savaşla ilgili yetkiler kağıt üzerinde parlamentoların elindeydi. Fiiliyatta ise profesyonel yüksek bürokratlar ipleri ellerinde topluyor ve savaş ihtimaliyle birlikte askerlerin rolü artıyordu. Parlamento ve hatta hükümetlerin dışında bağımsız çalışan Genelkurmaylar oluştu. İkinci Fas bunalımı sırasında İngiliz-Fransız ortak savaş planından İngiliz Parlamentosunun haberi bile yoktu. Keza Almanya'nın 1918 Bahar Taarruzu Planından Kayzer'in ve bakanların bile haberi yoktu.

"Schlieffen Planı"

BİRİNCİ Dünya Savaşı öncesinde ve savaş boyunca askerileşmenin en üst düzeye vardığı ülke, Almanya oldu. Batı cephesinde Belçika üzerinden Fransa'ya saldırma planı, daha Kont Alfred von Schlieffen'in Genelkurmay Başkanlığı döneminde (1891-1906) hazırlandı ve hep "Schlieffen Planı" diye anılageldi. 1906-1918 arasında Alman Genelkurmayını sırasıyla yöneten Helmuth von Moltke (Moltkelerin küçüğü), Erich von Falkenhayn ve Hindenburg-Ludendorff ikilisi, hep üç aşağı beş yukarı bu planı uyguladılar. Savaşın son yıllarında, bütün iktidar Hindenburg ve Ludendorff'ta toplandı. Öyle ki, Ludendorff'un 1918 Bahar Taarruzu Planından, bırakalım Almanya'nın ölü parlamentosunu, bizzat Kayzer'in, İmparatorluk Şansölyesinin ve Bakanların bile haberi olmamıştı.

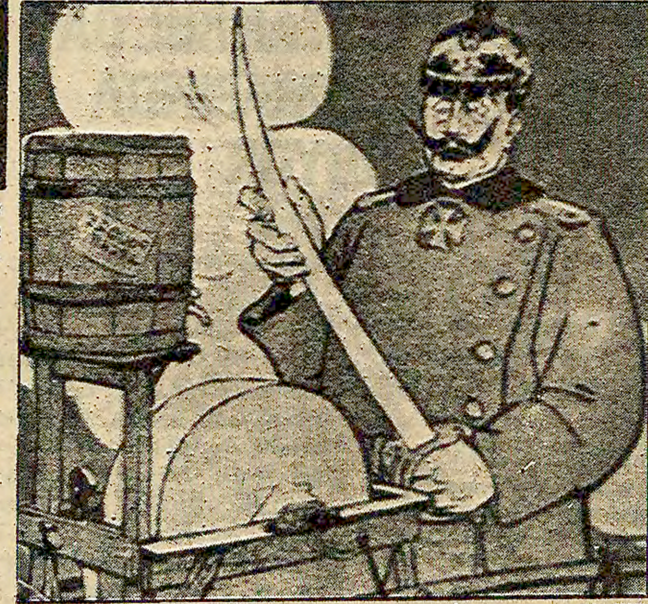
Dünya hegemonyası için mücadele eden büyük devletlerin askerileşmesi, geriden gelen ve yükselen emperyalistlerin en fazla askerileşmesi olmaları, savaş ihtimaline göre plan yapmanın savaş kesinliğine göre plan yapmaya ve hatta yapılmış planları uygulayabilmek için savaşı gidişi hızlandırmaya dönüşmesi, hep dizginlenmesinden söz edilen silahlanma yarışının tamamen dizginsiz bir hal alması gibi, 1890-1914 döneminde saptadığımız olgular, şüphesiz bugünkü dünya durumu açısından da çok derece düşündürücüdür.

Kestirmeden ifade edecek olursak, bu gibi tarihi tecrübeler herkese, günümüzün yükselen emperyalisti Sovyetler Birliği'nin "Schlieffen Planı"nın da çoktan hazırlanmış olması gerektiğini öğretmektedir.

Savaş öncesi görülen özellik yoğun bir silahlanmaydı. Dünyanın en büyük devletleri çılgın bir silahlanma içindeydiler. Yukarıdaki fotoğrafta hızlı Almanya'nın yaptığı bir savaş gemisinin denize indirilişi nedeniyle düzenlenen büyük bir tören görülüyor.

... 1890-1914 dönemi için saptadığımız olgular bugünkü dünya durumu açısından çok düşündürücüdür. Birinci Dünya Savaşının çok öncesinde Alman Genelkurmayı Belçika üzerinden Fransa'ya saldırıyı planlayan "Schlieffen Planı" en kaba ayrıntılarına kadar tespit edilmişti. Bu tarihi tecrübe, günümüzün yükselen emperyalisti Sovyetlerin "Schlieffen Planı"nın da çoktan hazırlanmış olması gerektiğini öğretmektedir.

Birinci Dünya Savaşı öncesinde Alman İmparatoru II. Wilhelm'i gösteren bir karikatür... Wilhelm kılıcını bileyerek "hazırım" diyor. Ve gerçekten de Almanya yıllar öncesinden yaptığı hazırlıklarla savaşa hazırdı.

1923'e kadar Alman Genelkurmayı

ALMANYA Birinci Dünya Savaşından yenik çıktı. Versay Antlaşması Alman ordusunun asker ve subay sayısını düşük düzeylerde kısıtladı, hava kuvvetlerini lağvetti, Harp Akademisini kapattırdı ve en önemlisi, Alman Genelkurmayını dağıttı. Ancak bu sonuncu tedbir, daha başından itibaren önemli ölçüde kağıt üzerinde kaldı.

General Hans von Seeckt, Alman Genelkurmayının Versay'ın bütün kısıtlamalarına rağmen yaşamını sürdüreceğini, 6 Haziran 1919'da bütün kurmay subaylara yolladığı bir genelgede, "Biçim değişir, ruh eskisi gibi kalır" sözleriyle ifade ediyordu. (1)

"Biçim"in ne olacağını, 1920 de Ordu Komutanlığına getirilen Seeckt'in bir kısım uygulamaları ortaya koydu: Versay'ın sayısını 4 binde dondurduğu subay kadrolarının çok büyük çoğunluğu kurmaylara hasredildi, çünkü sonra pek bol terfi edilen kıta subayları her halükarda yetiştirilebilirdi. Genelkurmayın bazı bölümleri, çeşitli bakanlıkların dairelerine dönüştürülerek dağıtılmaktan kurtarıldı. Yüksek nitelikli kurmay subaylar için Berlin de askerlik, siyaset ve ekonomi ile ilgili en son gelişmeleri kucaklayan özel kurslar sürdürüldü. "Graf Schlieffen" kulüpleri ise, emekli ve muvazzaf kurmay subayların buluşma ve tartışma yeri haline geldi. Bütün bunlar, "eski" ordunun beyninin (merkezi bir örgüt olarak Genelkurmayın) ve belkemiğinin (subay kadrolarının kaymak tabakasının) "yeni" cumhuriyette varlığını korumasını sağladı.

"Liderler Ordusu"

SEECKT'in amacı, Veimar'ın silahlı kuvvetlerini tamamen bir "liderler ordusu" olarak yetiştirmek ve böylece asker sayısındaki —Versay kısıtlamaları kalktığı takdirde oluşacak— ani patlamaları kendi içine alıp gelişebilecek esnek bir çatı kurmaktı. Bunun için, yeni kurmay subaylar yetiştirmenin bir yolu mutlaka bulunmalıydı.

Versay Kriegsakademie'yi kesinlikle yasakladığından, bu işlev yedi büyük askeri bölgenin kendi yönetimlerine aktarıldı. Bu bölgelerin her birinde 25-30 yaş arasındaki subayların katıldıkları sınavlarda en başarılı olan onar kişi, kurmay adayı olarak eğitime alınıyorlardı.

Bu adaylık sınavı başlıbaşına bir bela idi: Uygulamalı taktik, taktik teori, silah bilgisi, mühendislik, vb. konularının yanı sıra bir yabancı dil dahil sekiz genel kültür dersini kapsıyor ve bu 12-13 konunun her birine sınavda 6-10 saat hasrediliyordu.

Yedi ayrı bölgede toplam 70 subay iki yıllık bir eğitimden sonra tekrar sınava alınıyor ve sadece 10-15 kadarı Berlin'e gönderiliyordu. Buradaki Ordu Bakanlığında bu 10-15 aday, bir yıl daha taktik, askeri tarih, genelkurmay görevleri, ordu örgütlenmesi, yabancı ordularda önderlik ve örgütlenme, askeri haberalma, ulaştırma hizmetleri askeri teknik hizmetler, deniz stratejisi, hava savunması, devletin iç ve dış işleri, ekonomik durum, yabancı diller ve spor eğitimi görüyorlardı. İki haftalık bir taktik sahra egzersizinden sonra, içlerinden 8-10 kadarı kurmay subay olarak kabul ediliyordu.

Bu eğitime yön veren temel ilke, Moltke'nin "daha çalışmaktan ibarettir" düsturuydu. Tembellik, laçkalık ve bilgisizlik affedilmez hatalardı. Gelişmiş bir kapitalist devlet, kolu kanadı kırık durumdayken bile, seçkin askeri kadrolarını işte böyle yetiştiriyordu.

Alman Genelkurmayı ve Hitler

İKİNCİ Dünya Savaşına ilişkin kitap ve makalelerde Alman Genelkurmayı ile Hitler arasındaki anlaşmazlıklardan çokça sözedilmiştir. Batılı kaynaklarda bu anlaşmazlıkların kökeni genellikle "Hitler in savaş, Genelkurmayın ise barış yanlısı" ya da "Hitler'in yarı-dahiyane bir deli de olsa alt tarafı deli, Genelkurmayın ise akıllı" olduğu biçiminde anlatılır. Bu sözümona izahların yüzeyselliği bir yana, bunların ardında Batı ülkelerinin böyle bir "deli" tarafından 1942'ye kadar bir dizi siyasi ve askeri yenilgiye uğratılmış olmalarının yarattığı öfkeyi de sezmek mümkündür.

Genelkurmay ve SA'lar çelişmesi

MESELENİN aslı nedir? Alman Genelkurmayı, emperyalist bir ülkenin profesyonel askeri beyniydi. Kadrolarını oluşturan daha ziyade Prusya kökenli aristokratik subaylar, varlıklarını ve kariyerlerini Hitler'e borçlu değildiler. Onlar genellikle Alman devletinin bekasına adanmış olmalarının ve bu anlamda genellikle sağcı siyasi eğilimler taşımalarının ötesinde, yükselen Nazi hareketinin dışındaydılar, hatta bu harekete çoğunluk şüpheyle bakıyorlardı.

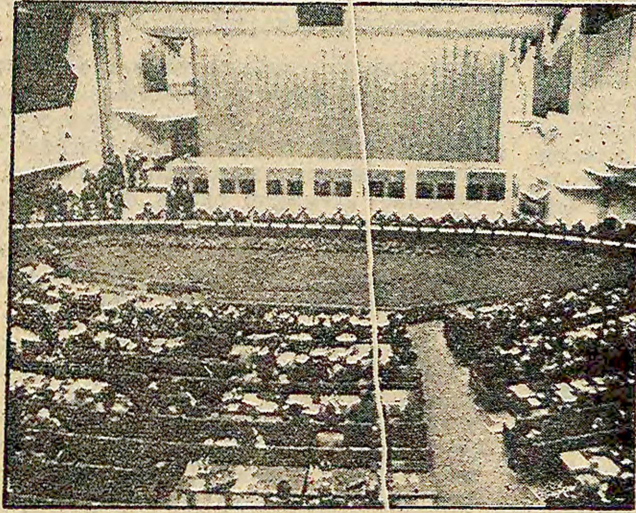
Hitler ise bambaşka bir yerden gelip aşağıdan yukarı bir faşist kitle hareketi yaratarak yükseliyor, SA'lar adı verilen büyük kısmı emekçi ve lumpen kökenli bir yarı-askeri örgüte dayanarak kendi adına terör uyguluyor, kendini Alman tekelci burjuvazisine ve asker-sivil devlet kadrolarına kabul ettirmeye, sonuç olarak bütün devlet mevzilerini kendi faşist kliği adına ele geçirmeye ve Nazi Partisinin iradesine tabi kılmaya çalışıyordu.

Hitlerci faşist klik ile Genelkurmay arasındaki çelişme, Alman hakim sınıflarının iç çelişmelerinin bir parçasıydı. Bu çelişme, çeşitli somut problemler etrafında düğümlenerek ve Nazizmin başarı grafiğine bağlı olarak kah yumuşayıp kah keskinleşerek, 1945'e kadar sürdü.

(1) Barry Leach; German General Staff (Ballantine Books, Ağustos 1973) s. 26.

YARIN: Hitler'in Alman Genelkurmayını kazanma planları

MOSKOVA İLE BATI ARASINDA GERGİNLİK SÜRERKEN

Helsinki'de 1975 yılında toplanan konferanstan sonra düzenlenen imza töreni... Helsinki'de imzalanan nihai belgede Sovyetlerin propagandasını yaptığı "yumuşama" tezleri yer alıyordu. Bu belgenin imzalanmasından sonra silahlanma daha da artarak sürdü, Afganistan işgali yaşandı, Sovyetlerde insan hakları pervasızca çiğnendi. Şimdi bu gerçeklere rağmen aynı "yumuşama" ninnileri Madrit'te yapılacak toplantıda tekrarlanacak mı?

Madrid Konferansı ikinci bir Helsinki Konferansı olur mu?

GEÇTİĞİMİZ cuma günü, Ürdün Başbakanının cenaze töreninden dönerken İstanbul'a uğrayan İspanya Dışişleri Bakanı Marcelino Oreja, Yeşilköy Havalimanında Türk meslektaşı Erkmen ile bir görüşme yaptı. Ilginçtir, klasik ağırlama sözlerinden sonra Erkmen ile Oreja, dostça bir atmosfer içinde konuşmaya başladılar. Oreja, gazetecilerin önünde Ürdün'deki töreni anlattı, akşam saat 21.00'de Madrid'deki bir toplantıya yetişmesi gerektiğini söyledi. İki bakan kendi aralarında konuşurken, Erkmen, Madrid'de yapılması öngörülen "Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansının" konusunda bilgi istedi. Oreja tam konuşmaya başlamıştı ki, Erkmen gazetecilerin sorularını sormaları için biraz beklemeleri, dinlemelerini rica etti.

Oreja, Erkmen'e neler anlattı? Gazeteciler duyamadı. Ancak, 1975 yılında Finlandiya'nın başkenti Helsinki'de yapılan ilk "yumuşama" konferansından ve geçtiğimiz yıl Belgrad'daki gözden geçirme konferansından sonra, Madrid Konferansının ne tür engellerle karşı karşıya olduğunu anlamak hiç de güç değil. Hele sadece 1978'den bu yana uluslararası alandaki gelişmeleri kaba hatlarıyla gözönünde bulundurursak, konferansta ev sahipliği yapacak olan İspanya Dışişleri Bakanının söyleyeceklerini tahmin etmek kolaylaşıyor.

Resmi planlara göre Madrid Konferansı içinde bulunduğumuz yılın 11 Kasım günü başlaması gerekiyor. Başlaması gerekiyor diyoruz, çünkü konferansa 4 ay gibi kısa bir süre kalmasına karşın ABD, Sovyetler Birliği ve Batı Avrupalı liderlerin 11 Kasım günü Madrid'de bir araya gelip gelmeyecekleri kesinlik kazanmadı.

Gerçi bir yanda Sovyet basın-yayın organları sürekli olarak Madrid Konferansının önemine değiniyorlar ama gerek ABD, gerekse Batı Avrupa cephesinde daha temkinli daha suskun bir tutum var. Öyle ki, Alman ve Fransız Dışişleri Bakanları geçenlerde Madrid Konferansının gerçekleştirilmesi için Moskova'nın bazı iyi niyetli adımlar atması gerektiğini bile açıkladılar. Ve Batı kulislerinde şimdiden "Madrid'e gitmek veya gitmemek" diye bir sorun geldi gündeme. "Gidelim" diyenler, "gidip ne yapacaksınız?" diye de soruyorlar.

ÇELİŞKİLİ İSTEKLER VE BEKLENTİLER

İLK başta göze çarpan, Batı dünyası ile Doğu Bloku arasında Madrid Konferansını değerlendirme konusundaki görüş ayrılığıdır. Moskova ve çevresindekiler, Madrid'de ikinci bir Helsinki Konferansı düzenlemek amacındalar. Yani, 1975'ten bu yana Sovyetlerin kazançlarını Batılılara kabul ettirmek amacını güdüyorlar. Kremlin, Madrid'de Helsinki Anlaşmasının "insan hakları" ve "iç işlere karışmama" gibi ilkelerini sadece Batılıların uygulamalarında teşhir etme niyetinde. Belli uygulamalarını ise olanak varsa, geçiştirmeye, ya da gündeme hiç getirmemeye çaba sarfediyor. Kremlin, Madrid'de bir de sorunu askeri alana getirmeye çalışacak.

Batılıların cephesinde ise durum tamamen farklı:

ABD ve Batı Avrupa, Sovyetler Birliğine karşı henüz ortak bir tutum saptayamıyorsa da, Madrid'in ikinci bir Helsinki olmasına göz yummak istemiyor. Gerçi şimdilik, Giscard-Brejnev ve Schmidt-Brejnev görüşmelerinin olumlu olduğuna inanan çevreler, Madrid Konferansının da olumlu sonuç vereceği hayalini yayıyorlar ama, Rusya'ya ambargo uygulayıp Olimpiyatları boykot edenler de, Madrid Konferansından bir şey beklemenin zararlarını belirtiyor. Batı dünyasının bu bölünmüş durumu, tabi yine Kremlin'i güçlendiriyor.

NE OLABİLİR

MADRİD Konferansı, Helsinki Anlaşmasının son 5 yıllık uygulama deneyini gözden geçirecek. Ama son 5 yıl içinde meydana gelen sadece iki olay bile (Afganistan işgali, Doğu Bloku ülkelerinde insan haklarının yeniden saldırılar) Kremlin ile Batı dünyasının Madrid'de nasıl bir araya gelebileceklerini gösteriyor.

Özellikle Kasım ayına kadar Afganistan ve Avrupa'daki NATO füzeleri konusundaki gelişmeler de Madrid Konferansını büyük ölçüde etkileyecek. Bakalım Helsinki'de yumuşayan bazı Batılılar Madrid'de ne yapacak?

Televizyonda bugün

19.00	HABERLER
19.07	VİKİNGLER — Vikingler bu kez denize atılan bir kolyenin çıkarılması için deniz dibine sefer yaparlar.
19.32	HAFTANIN ŞARKISI
19.36	SAZ ESERLERİ
19.47	İFTARA DOĞRU — Kuran'ı Kerim'den Bakara suresi Hafız Celal Kekik tarafından okunacak. Program Ankara iftar vaktine göre verilen ezan ve iftar duası ile sona erecek.
20.30	HABERLER
21.20	GECEMİZ — Ramazan Özel Eğlence Programı
22.25	SARA — Öğretmen Sara'nın yeni mücadelesi
23.10	HABERLER

TV'de HABER YORUM MAGAZİN

21.20 Ramazan Özel Eğlence Programı

RAMAZANDAN RAMAZANA BAL MAHMUT

Bu geceki Ramazan Özel Eğlence Programında Bal Mahmut ekrana gelecek.

Derya Baykal ve Mehmet Ali Erbil'in, kâh sunuculuk kâh show yaptıkları programın Türk Hafif Müziği bölümünde Nil Burak, "Bugünkü Aklım Olsaydı", "Boş Vere Vere", "Dünyam Değişti" ve "Anılar" adlı parçaları, Perihan Mesudi ve Muharrem Akkuş "Özüne Özüm Kurban", "Erzurum Ovaları", "Uca Dağlar", "Altını Bozdurayım" türkülerini, Günal Akın ve Turhan Özek ise "Mahmur Bakışlı Dilberim", Gül Açarken Bahçemde", "Gün Be Gün" ve "Pencereden Kuş Uçtu" şarkılarını söyleyecekler.

RAMAZAN GELİNİ-2

"Ramazan Gelini" adlı oyunun ikinci ve son bölümünde ise Fransız gelin hanım Türk adetlerini öğrenerek Osmanlı konak efendisi olan babaya kendini kabul ettirmeye çalışacak.

19.07 VİKİNGLER

VİKİNGLERİN DENİZDİBİ SEFERİ

Sürekli filmin bugün yayınlanacak olan 15. bölümünde Vikingler köyde sakin sakin yaşamaktadırlar. Ancak denize atılan bir kolye onları eğlenceli ve sportif bir sefere zorlar. Vikingler kolyeyi çıkarmak için tek tek dalışlar yaparlar. Köyde en iyici dalıcı olan Minik'e sıra gelir, ama o da başaramaz. Sadece güzel dalış yeterli değildir, kafasını kullanan Viki kolyenin nasıl kolaylıkla çıkartılacağını gösterecektir.

22.25 SARA

ÖĞRETMEN SARA HOŞGÖRÜ MÜCADELESİ VERİYOR

Öğretmenliği sadece sınıfta başlayıp bitecek bir meslek olarak görmeyen öğrencilerinin aileleriyle de yakından ilgilenen Sara bu kez hayli zor bir mücadeleyi göze alıyor. Kente yeni yerleşmiş, katı prensipleri yüzünden çevreyle uyum sağlayamayan Clarksonlar'a kimse de yardımcı olmamaktadır. Birkaç kötü olay sonucu Clarksonlar iyice kabuklarına çekilirler. Oysa bunun zararı en çok küçük Clarkson, Derek'e dokunur. Sara bu uyumsuz aileye yardım etmeye kalkışınca, bu kez katı prensiplerinden dolayı onları iten ahali hoşgörüsüz davranmakta ve Sara'ya karşı da tepki göstermektedir.